

BOŽJA BESEDA DANES

Revija Zavoda Biblično gibanje

SINODA: CERKEV, KI POSLUŠA

POGOVOR Z IGORJEM BAHOVCEM s. Snežna Večko
Sinoda je povabilo, da se ves svet sreča

BOŽJA BESEDA RASTE Gregor Čušin
Ali vlečete na ušesa ali za ušesa?

RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE Anja Kastelic
Nič več gluhi in nemi

PAVLOVA OBČESTVA s. Marjeta Pija Cevc
»Kdo si, gospod?« Pavel, zgled poslušanja

POGOVOR Z JOŽETOM KRAŠOVCEM Jana Podjavoršek
Ko iščemo, tudi pričujemo

**Če ima kdo ušesa
za poslušanje,
naj posluša!**
(Mr 4,23)

εἴ τις ἔχει ὦτα
ἀκούειν
ἀκούετω.

UVODNIK Maksimilijan Matjaž POSLUŠATI V LJUBEZNI	3
BOŽJA BESEDA RASTE Gregor Čušin ALI VLEČETE NA UŠESA ALI ZA UŠESA?	4
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO Primož Erjavec BREZMEJNA ŽELJA, DA BI BIL SLIŠAN	6
POGOVOR Z IGORJEM BAHOVCEM s. Snežna Večko SINODA JE POVABILO, DA SE VES SVET SREČA	8
RAZLAGA ODLOMKA STARE ZAVEZE p. Bogdan Rus POSLUŠAJ, IZRAEL	14
RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE Anja Kastelic NIČ VEČ GLUHI IN NEMI	17
PAVLOVA OBČESTVA s. Marjeta Pija Cevc »KDO SI, GOSPOD?« PAVEL, ZGLED POSLUŠANJA	20
MALI KLJUČ SVETEGA PISMA s. Snežna Večko BOG OSVOBODITELJ	23
BOŽJA BESEDA V PODOBI Lucija Rožman STKANI V OBČESTVENO ŽIVLJENJE	24
IZZIV ZA OSEBNO DELO Teja Omerzel CERKEV NIMA NASLOVA ALI O KRIŽU, KI JE ZACVETEL	26
BIBLIČNI TOPOSI Samo Skralovnik ZAKAJ JUDJE PRITRJUJEJO MEZUZE NA PODBOJE VRAT?	28
CERKVENI OČETJE BEREJO SVETO PISMO br. Jan Dominik Bogataj POSLUŠAJ, NOVI IZRAEL: ŠEMA V PATRISTIČNI RAZLAGI	30
OSEBE V SVETEM PISMU Izet Veladžić TISTA, KI JE ŠLA POSLUŠAT, KDO TRKA SREDI NOČI	32
SMEJATI SE S SVETIM PISMOM Samo Skralovnik BLAGOR LAČNIM ...	34
POROČILO Jana Podjavoršek NEDELJA BOŽJE BESEDE 2022	36
POGOVOR Z JOŽETOM KRAŠOVCEM Jana Podjavoršek KO IŠČEMO, TUDI PRIČUJEMO	40
PRIPOROČAMO V BRANJE Tadeja Sax NOVA ZAVEZA S PROSTOROM, IZDAJA ZA DUHOVNO RAST	44
PRIPOROČAMO V BRANJE Samo Skralovnik STARI IZRAEL, ŽIVLJENJE IN DRUŽBENA UREDITEV	45
MOLITEV Z BOŽJO BESEDO Delavnice molitve in življenja	46

BOŽJA BESEDA DANES je katoliška biblična revija, ki jo izdaja Zavod Biblično gibanje s podporo SŠK. Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV ZAVODA IN UREDNIŠTVA:

Zavod Biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
info@biblicnogibanje.si
www.biblicnogibanje.si
www.facebook.com/biblicnogibanje.si

UREDNIŠKI ODBOR:

Vlasta Doležal Rus, Zlata Krašovec, Tatjana Rupnik, Jure Koželj, Snežna Večko, Bogdan Rus, Marko Rijavec, Teja Omerzel

GLAVNI UREDNIK: dr. Samo Skralovnik
ODGOVORNI UREDNIK: dr. Maksimilijan Matjaž

LEKTORIRANJE: Barbara Skralovnik

FOTOGRAFIJE: Avtorji uporabljenih fotografij so navedeni pod fotografijami.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Ikona sinodalnosti.

AVTOR: p. Marko Ivan Rupnik

PRELOM IN PRIPRAVA ZA TISK: Robert Rošker

OBLIKOVNA ZASNOVA: Branka Smodiš

TISK: Salve, d. o. o., Ljubljana

Priporočen je prostovoljni dar za pokritje stroškov izhajanja revije.
Transakcijski račun pri Delavski hranilnici: SI56 6100 0002 0986006

foto_Vid Ponikvar (Sportida)

POSLUŠATI V LJUBEZNI

Poslušanje je osnovna drža, ki gradi odnose in občestvo, zato jo je papež Francišek izpostavil kot prvo vajo vsakega, ki stopa na sinodalno pot. Poslušanje je zanj »oblika nežnosti«, ki ustvarja potreben prostor znotraj človeka in med ljudmi, da se lahko zgodi srečanje z Drugim in Tretjim, resnico, življenjem. Bog se človeku razodeva po besedi, da bi človeka ne prepričal z močjo, ampak bi ga povabil k poslušanju, ki je svobodno odpiranje in sprejemanje Drugega. Poslušanje je zato sestavni del ljubezni in vere. Ko preroki pozivajo ljudstvo k poslušanju, je to hkrati poziv k ljubezni (prim. 5 Mz 6,4sl.), saj lahko resnično poslušam samo tistega ali to, kar ljubim. Učenci so zato na Gori sprejeli zelo jasno oznanilo: »Ta je moj ljubljeni Sin, njega poslušajte!« (Mr 9,7) Vera je iz poslušanja, pravi tudi apostol Pavel (Rim 10,17). Oboje razume kot milostna darova, ker zahtevata človekovo priznanje in odpiranje Drugemu ter premagovanje oklepa strahu in individualizma, ki skrbi zgolj zase in misli zgolj nase. Cerkev je nastala in nastaja iz poslušanja Božjega klica, zato se imenuje »sklicana«, gr. ekklesia. Odločilno za vsakega njenega člana in za življenje občestva je, da prepozna Klic, ki ga je poklical, da sliši konkretno besedo in vidi konkretno obličje. Sveto pismo se začne s klicem Boga človeku: »Kje si, Adam?« (1 Mz 3,9) in se zaključi s klicem Jagnjeta – Duha in Neveste: »Pridi!« (Raz 22,17) Evangeljsko oznanilo vstopa v svet s klicem Učitelja: »Pridi in hodi za menoj!«

Tako je tudi prvi sklicatelj in voditelj sinode Sveti Duh, ki pa ga ni mogoče preprosto zajeti v svoje že pripravljene mehove in prostore. Treba je opazovati in prisluškovati, da bi ga zaznali, treba je razpenjati jadra v pravo smer in vzdržati, tudi ko močnejše zapiha. Zato potrebujemo drug drugega. Tudi zato, da skupaj razločujemo vetrove in glasove. Veliko jih je namreč v ozračju in ni nujno, da vleče vedno v dobro smer tisti, ki je najmočnejši. Zato moramo poslušati z ljubeznijo, ki se ne boji zase in se ne boji drugega, ki »ne zavida, se ne ponaša, se ne napihuje, ne sramoti, ne išče svojega, se ne pusti razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, veseli pa se resnice« (1 Kor 13,4-6).

Vsi prispevki v tej velikonočni številki vas želijo opogumiti, da bi na tak način prisluhnili drugemu, sebi in Bogu – na način ljubezni. Tako bomo postajali vedno bolj sinodalno občestvo, živa Cerkev, telo Jezusa Kristusa. V to Telo smo bili pokopani s krstom in v tem Telesu nas Duh oživlja in navdihuje za novo življenje. Zato smo Cerkev. Zato smo na svetu! •••

ALI VLEČETE NA UŠESA ALI ZA UŠESA?

Kdo bi si mislil, da so ušesa tako pomembna za našo vero?!

Šema Izrael je molitev, ki jo verni judje pobožno molijo zjutraj in zvečer, glasi se: »Poslušaj, Izrael: Gospod je naš Bog, Gospod je edini! Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem, z vso dušo in z vso močjo!« (Glej 5 Mz 6,4-9.)

Poslušaj! Ne veruj, ne verjemi, ne poglej, ne beri, ne čuti, ne pokaži, ne misli, ne reci ... Ne, o ne! Poslušaj!

Hecno? Nenavadno? Narobe? ... Morda. A le na prvi in površni pogled. »Poslušaj« je najlaže izvedljiv glagol od vseh prej naštetih, saj me ne stane nikakršnega truda. Da verjamem ali verujem, pokažem, mislim ali rečem, je potreben neki vsaj miselni, če ne že fizični trud. Tudi to, da čutim, je proces, za katerega je treba imeti vsaj trohico mozga, povezanega s čutili ali čustvi, in da gledam, vidim in berem, je treba odpreti oči. Poslušam pa neprestano. Še nehote in nezavestno ter nezavedno – ko spim in je treba nekega procesa in napora le zato, da bi ne slišal! Hkrati pa je »poslušaj« edini od naštetih glagolov, ki me nujno postavi v odnos: da bi nekaj slišal, mora nekdo drug nekaj reči. (Če govorim sam s seboj, si to lahko samo mislim, pa bom prav tako »slišal«.) Da bi poslušal ali slišal, potrebujem ob sebi še nekoga. (Gledam lahko tudi samega sebe!)

Če še niste prepričani in berete tole rahlo priprtih oči in dvignjenih obrvi, naj vse skupaj postavim v čisto stvaren kontekst svojega zakona, torej odnosa z ženo. Moja žena dobro ve in verjame, da jo imam rad, ne nazadnje ji to z veseljem pokažem in ji dam čutiti, včasih svoje ljubezenske in ljubeznive misli zlijem na papir in jih lahko celo prebere, a ob vsem naštetem mora to – moj: Rad te imam! – kdaj pa kdaj tudi slišati. Hej, zakaj pa ne kar po pravilu: vsaj zjutraj in zvečer?!

»Poslušaj Izrael: Gospod je naš Bog, Gospod edini! Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem, z vso dušo in z vso močjo.« To je temeljna starozavezna zapoved o ljubezni do Boga, ki je bila dana judom z namenom, da jo skozi zgodovino ohranjajo v spominu in izročajo potomcem. Da bi se je

vedno in povsod spominjali kot bistva svoje vere, so molitev, zapisano na pergament, shranjevali v majni škatlici, ki so si jo z usnjenim jermenom privezovali na podlaket in na čelo, in najbolj pravoverni to še danes počnejo. Podobno torej kot kristjani radi nosimo križe okrog vratu. Čeprav to dostikrat ni izraz vere in pobožnosti, temveč bolj navada ali celo modni dodatek.

Jezus, ki postave in Stare zaveze ni prišel odpraviti, ampak dopolniti, je dopolnil tudi znameniti šema, ko je rekel, da je ljubezen do Boga »prva in največja zapoved«, da pa ji je ljubezen do bližnjega »podobna«, v starem prevodu pa celo »enaka« (glej Mt 22,37-40).

Na videz se torej zdi, da je z vero – z ljubeznijo do Boga in bližnjega – vse lepo in prav. Da pravzaprav ni enostavnejše reči na tem ljubem božjem svetu kot uporabljati ušes za to, za kar so bila ustvarjena: za poslušanje. In je tako naivno – če sem malo predrzen – razmišljal še sam ljubi Bog, ko je rajski vrt, z nekaj kratkimi napotki in navodili, prepustil v upravljanje prvima dvema naše sorte: Adamu in Evi, in pri tem mislil, da je dovolj, da ju opremi z napravami za poslušanje – z ušesi,

»Poslušaj«
je edini
od naštetih
glagolov, ki me
nujno postavi
v odnos.

Nastala
je zgodovina –
namesto
večnosti.

ob tem pa ni preveril, ali sta ga tudi slišala. In ko sta se zapletla v pogovor z zvitim Hudobcem o tem, kaj točno je Bog rekel, ju je ta z nekaj podvprašanji zlahka zmedel in ... ostalo je zgodovina. Ali natančneje: nastala je zgodovina – namesto večnosti.

Ni dovolj le poslušati. Treba je slišati in si slišano tudi vzeti k srcu. Kajti srce poganja kri po naših žilah in srce stori, da (slišane) besede postanejo meso.

In tudi to zveni tako enostavno ... in naivno. Kajti ljudje precej časa, energije, volje in moči potrošimo za to, da bi ne slišali. Poslušamo že, ne bi pa radi slišali. Pri tem uporabljamo razne postopke, ki vodijo k bolj ali manj usodnim posledicam.

Pomislite najprej na Heroda, ki je Janeza Krstnika, kot piše, »rad poslušal« (Mt 6,20), pa ga to ni ustavilo, da bi ga ne obglavil.

Spomnite se na Štefana, prvega mučenca. Beremo namreč, da so si njegovi morilci, ko jim je govoril

o Božji slavi, »zatisnili ušesa in vsi hkrati planili nadenj« (Apd 7,57).

Potem mi pride na pamet apostol Pavel, ki je Atencem spregovoril o vstajenju mrtvih in so mu ti rekli: »O tem bi te poslušali kdaj drugič.« (Apd 17,32)

Ali pa Jezus, ki je preproste prilike, ki jih danes zato, da dobijo prost dostop do Svetega Duha, kot za šalo razlagajo pubertetni birmanci, svojim učencem »posebej vse razlagal« (Mr 4,34) in ob tem

pripomnil: »Če ima kdo ušesa za poslušanje, naj poslušaj!« (Mr 4,23) in še: »Pazite, kaj poslušate!« (Mr 4,23-24)

Torej: če imate ušesa za poslušanje, ne zgolj za okras, potem poslušajte. A tudi pazite, kaj poslušate. Koga poslušate. In ali res poslušate ali slišite le tisto, kar hočete slišati?

Ljudje Jezusu niso sledili le zato, ker je bil lep, ker je ozdravljaval bolne ali ker je z nekaj hlebi kruha nasitil množico. Ta množica, ta velika množica ga je tudi rada poslušala, saj je Jezus znal povedati preproste zgodbe v prilikah, da je seglo do globin. A ko beseda seže do globin, lahko tudi zaboli, zato ni čudno, da so tudi Jezusa obtožili »trdih besed« (Jn 6,60).

V preteklem letu me je nasmejala šala, ki je kar nekajkrat zaokrožila po družbenih omrežjih, včasih v obliki risbice, drugič v obliki stripa, gre pa nekako takole:

Iz množice, ki spremlja Jezusa, se dvigne možak in vpraša: »Učenik, povej, zakaj je Bog ljudem sploh dal ušesa, če pa ga nikoli ne poslušajo?«

In Jezus odgovori: »V letu 2020 bo Zemljo zajela pandemija!«

Možak: »In takrat bo človeštvo prisluhnilo Bogu?«

Jezus: »Ne. A ljudje bodo potrebovali ušesa, da bodo lahko nosili maske!«

Nikakor nimam namena, da bi s tole drobno šalo sprovciral kakšno od neskončnih *za* ali *proti* debat, pa čeprav čisto vse temeljijo na poslušanju in poslušnosti, četudi – in to se mi zdi strašno zabavno – večina debaterjev o tem noče nič slišati. In še ena stvar, potem bom res končal z neumnimi vici: hecno je, da gornje šale nikoli nisem slišal, vedno le prebral, in da je zdaj prvič, da sem jo povedal naprej, pa čeprav sem jo v resnici samo zapisal.

Iz vsega, kar sem do sedaj zapisal v tem članku, je (vsaj upam) jasno, da imamo ljudje precej težav v predelu ušes. Sploh v predelu med ušesi.

Ušesa so seveda lahko zgolj za okras. Lahko si jih tudi dodatno okrasimo: z uhani ali češnjami. Lahko si jih čehljamo, lahko si po ušesih vrtamo ali pa se praskamo za njimi. Mnogi jih imajo zgolj zato, da jim držijo očala in se tako sebi in svetu zdijo pametnejši, ali pa zato, da jim kapa ne zdrsne na nos, saj potem človek izpade kot bebec, pa čeprav v resnici ni.

Lahko vlečete na ušesa ali za ušesa.

Res je hecno tole z ušesi. • • •

*Ni dovolj
le poslušati.
Treba je slišati
in si slišano tudi
vzeti k srcu.*

*Torej:
če imate ušesa
za poslušanje,
ne zgolj
za okras, potem
poslušajte.*

BREZMEJNA ŽELJA, DA BI BIL SLIŠAN

Slovitega zdravnika, ki je bil vaju celjenja duševnih ran, so vprašali, kaj je največja človekova potreba. Odgovoril je: »Brezmejna želja, da bi bil slišan.« Tako Frančišek začenja poslanico za letošnji svetovni dan sredstev družbenega obveščanja, ki jo v posameznih odsekih navajamo v nadaljevanju. »Glagol poslušati je odločilen v slovnici komunikacije in je pogoj pristnega dialoga.«

PAPEŽ FRANČIŠEK NAS UČI POSLUŠATI

Ta glagol je v času sinode zelo prisoten v papeževih govorih in besedilih. Na nedeljo Božje besede je vernikom povedal, da gre za skupno poslušanje. »Božja Beseda je svetilnik, ki vodi sinodalno pot, ki se je začela v vsej Cerkvi. Skupaj si prizade-

vajmo s pozornostjo in razločevanjem poslušati drug drugega, saj ne gre pri sinodi za anketo mnenj, ampak za razločevanje Besede, za skupno poslušanje Božje Besede in Svetega Duha.« (23. januar 2022)

Ne le v zadnjem času, že kmalu na začetku

pontifikata je Frančišek govoril o poslušanju. »Poslušati se lahko učimo od Marije. Poslušati ni preprosto slišati nekaj površno, ampak gre za držo poslušanja s pozornostjo, sprejemanjem in razpoložljivosti za Boga.« (31. maj 2013) Če med pridigami in govori Frančišek pogosto naslavlja pomen poslušanja, pa temu dejanju v celoti posveča poslanico medijem, iz katere so spodnja besedila in nosi naslov *Poslušati z ušesi srca*.

OBZIRNOST SLUHA

S svetopisemskih strani zvemo, da poslušanje ne pomeni samo akustičnega zaznavanja, ampak je bistveno povezano z dialoškim odnosom med Bogom in človeštvom. »Šema Izrael – Poslušaj,

Izrael« (5 Mz 6,4), začetek prve zapovedi Tore se v Svetem pismu stalno ponavlja, tako da bo sv. Pavel potrdil, da »je vera iz poslušanja« (Rim 10,17). Pobudo namreč daje Bog, ki nam govori in ki mu odgovarjamo, ko ga poslušamo; pa tudi to poslušanje navsezadnje prihaja iz njegove milosti. Zdi se, da med petimi čuti Bog daje posebno prednost ravno sluhu, morda zato ker je manj vsiljiv in bolj obziren kot pogled ter zato človeka pušča bolj svobodnega.

SLOG PONIŽNOSTI

Poslušanje ustreza ponižnemu slogu Boga. To je tisto delovanje, ki Bogu omogoča, da se razodene kot Tisti, ki govorec ustvarja človeka po svoji podobi in ga poslušajoč prizna kot svojega sogovornika. Bog ljubi človeka: zaradi tega mu namenja Besedo, zaradi tega »nagne uho«, da bi ga poslušal. Jezus kliče svojim učencem, naj preverijo kakovost svojega poslušanja. »Pazite vendar, kako poslušate!« (Lk 8,18) Tako jih opominja, potem ko je povedal priliko o sejalcu, da bi razumeli, da ni dovolj poslušati, ampak je to treba delati dobro. Samo kdor Besedo sprejme z »lepim in dobrim« srcem in jo ohrani v stanovitnosti, obrodi sad življenja in odrešenja (prim. Lk 8,15). Le če smo pozorni na to, koga poslušamo, kaj poslušamo in kako poslušamo, lahko rastemo v umetnosti komuniciranja, katerega središče ni neka teorija ali tehnika, ampak zmožnost srca, ki omogoča bližino.

UŠESA V SRCU

Vsi imamo ušesa, toda velikokrat tudi tistemu s popolnim sluhom ne uspe slišati drugega. Obstaja namreč neka notranja gluhost, ki je hujša od telesne. Poslušanje namreč ne zadeva samo čuta sluha, temveč celega človeka. Pravi sedež poslušanja je srce. Čeprav je bil zelo mlad, se je kralj Salomon izkazal za modrega, ker je Gospoda prosil, naj mu nakloni »poslušno srce« (1 Kr 3,9). Sv. Avguštin je vabil, naj poslušamo s srcem (*corde audire*), naj besed ne sprejemamo zunanje v ušesih, ampak duhovno v srcih: »Ne imejte srca v ušesih, ampak ušesa v srcu.« In sv. Frančišek Asiški

foto_Paul Haring (KNA-Katholische Nachrichten-Agentur GmbH)

**Pri sinodi
ne gre za anketo
mnenj, ampak
za skupno
poslušanje
Božje Besede.**

»Dragi bratje in sestre, na to nedeljo Božje besede bi se rad zahvalil pridigarjem in oznanjevalcem evangelija, ki ostajajo zvesti Besedi, ki zgane srce, zvesti temu »danes«. Beseda, v kateri ne utripa moč tega »danes«, ni vredna Jezusa in ne pomaga pri življenju ljudi. Zaradi tega mora tisti, ki pridiga, prvi okušati ta »Jezusov danes«, da ga bo lahko sporočal v »danes« drugih. Če kdo hoče pripraviti predavanja, konference, naj to naredi, ampak kje drugje in ne med trenutkom pridige, kjer je treba ponuditi Besedo tako, da zgane srce.«

»Kaj nas najpogosteje gane? Ali je to Sveti Duh ali duh tega sveta?«

PAPEŽ FRANČIŠEK

(Iz nagovorov na nedeljo Božje besede, 23. januarja 2022, in na svečnico, 2. februarja 2022, vir: Vatican News)

Božja beseda nas
gane,
ko ne gre samo
v možgane,
ko pretrese vse
organe,
da srce se končno
zgane.

On nas išče
zaspane,
bolane,
pregnane,
pogane,
zagnane,
vkopane,
izklesane,
odpeljane,
pretkane,
razrvane,
pijane,
tlačane,
ožgane,
razdejane,
nezavarovane,
nedokončane,
neznane ...

On celi vse rane,
da solza nam kane,
nas pelje v pristane,
na široke poljane,
v dežele prostrane,
nad vse oceane
in z nami ostane.

Za nas vse prestane.
Za nas vse postane,
do konca, do hrane.

On nas dela
naspane,
izbrane,
poslane,
pripeljane,
dvorjane,
varovane,
modrijane,
zbrane,
oprane,
vtkane,
priznane,
naravnane,
oskrbovane,
iskane,
znane,
obdarovane,
prižgane ...

Kristjane.

NINA ŠAVLI

je opominjal svoje brate, naj »nagnejo uho svojega srca«.

Prvo poslušanje, ki ga moramo ponovno odkriti v iskanju prave komunikacije, je zato poslušanje sebe, svojih najbolj resničnih potreb, tistih, ki so vpisane v globino vsakega človeka. In spet lahko začnemo samo tako, da prisluhnemo temu, kar nas dela enkratne v stvarstvu: želji biti v odnosu z drugimi in z Drugim. Nismo ustvarjeni, da bi živeli kot atomi, ampak skupaj.

APOSTOLAT UŠES

Tudi v Cerkvi je velika potreba po tem, da poslušamo druge in da drugi poslušajo nas. To je najdragocenejši in najrodovitnejši dar, ki ga lahko ponudimo drug drugemu. Kristjani pozabljamo, da nam je služba poslušanja zaupal On, ki je poslušalec *par excellence*, in smo poklicani, da sodelujemo pri njegovem delovanju. »Poslušati moramo skozi Božja ušesa, če želimo biti sposobni govoriti po njegovi Besedi.« Protestantki teolog Dietrich Bonhoeffer nas s tem stavkom opominja, da je prva služba, ki smo jo dolžni drugim v občestvu, v tem, da jim prisluhnemo. Kdor ne zna poslušati brata, kmalu ne bo več sposoben poslušati niti Boga. V pastoralnem delovanju je najpomembnejše delo »apostolat ušes«. Poslušanje pred govorjenjem, kakor nas spodbuja apostol Jakob: »Vsak človek mora biti hiter za poslušanje, počasen za govorjenje ...« (Jak 1,19) Prvo dejanje ljubezni je, da zastonj damo nekaj svojega časa za poslušanje ljudi.

SIMFONIČNOST CERKVE

Pred kratkim smo začeli sinodalni proces. Molimo, da bo to velika priložnost za medsebojno poslušanje. Občestvo namreč ni sad strategij in programov, ampak se izgrajuje v medsebojnem poslušanju med brati in sestrami. Tako kot v zboru edinost ne zahteva uniformnosti, monotonije, temveč množičnost in raznolikost glasov, večglasje. Istočasno pa vsak glas v zboru poje ob poslušanju drugih glasov in v odnosu do sozvočja celote. To sozvočje si je zamislil skladatelj, vendar je njegovo uresničenje odvisno od sozvočja vseh in posameznih glasov. Ob zavedanju, da sodelujemo v občestvu, ki je pred nami in nas vključuje, lahko ponovno odkrijemo simfonično Cerkev, v kateri lahko vsak poje s svojim glasom in sprejema glasove drugih kot dar, da se pokaže harmonija celote, ki jo sklada Sveti Duh. ...

Zdi se, da med petimi čuti Bog daje posebno prednost ravno sluhu.

Poslušanje ustreza ponižnemu slogu Boga.

Vsi imamo ušesa, toda velikokrat tudi tistemu s popolnim sluhom ne uspe slišati drugega.

foto: Tatjana Spilchal

SINODA JE POVABILO, DA SE VES SVET SREČA

**Znanost brez
ljubečega
pogleda lahko
postane zelo
nevarna.**

Pogovor z dr. Igorjem Bahovcem, dipl. fizikom in dr. socioloških znanosti. Zaposlen je na Teološki fakulteti in na Inštitutu za razvojne in strateške analize v Ljubljani. Posveča se raziskovanju skupnosti, osebe, družine, civilne družbe, postmoderne kulture, religije ter možnosti prehoda k novemu obdobju zahodne civilizacije in vlogi krščanstva pri tem. Posveča se misli papeža Frančiška, prizadeva si za širjenje pristnega medosebnega in medkulturnega dialoga. Izdal je znanstveni knjigi *Postmoderna kultura in duhovnost* ter *Skupnosti: teorije, oblike, pomeni*. Spremlja dogajanje sinode v Cerkvi in o tem smo se z njim pogovarjali za *Božjo besedo danes*. V pogovor smo vključili tudi vprašanja, ki so prišla od laikov, zavzetih za sinodo.

**Kadar odprete Sveto pismo, kaj
v njem najprej najdete: besede**

**za dušo ali povezave s sociologijo?
Sveto pismo namreč govori
o stvareh, ki se jim posvečate.**

Oboje. Morda najprej besedo za življenje, vir za to, kako živeti kot človek. Po Svetem pismu spoznavamo, kdo je človek – bitje telesa, duše in duha. To nas zavaruje pred mnogimi omejitvami v sodobnem svetu. V Svetem pismu je polno nasprotij, ki pa niso običajna nasprotja, ampak antinomije. Vodi jo te globlje, kjer prepoznaš povezanost. Sveto pismo te ozdravlja številnih ideoloških poenostavitev, ki že več stoletij obvladujejo misel na raznih področjih znanosti in kulture, tudi v sociologiji. Sveto pismo pa te odpre celovitemu pogledu na družbo, nas vabi, da gledamo drug drugega z upanjem, veseljem in ljubečim pogledom. Znanost brez ljubečega pogleda lahko postane zelo nevarna.

Ali lahko kot strokovnjak za družbena vprašanja potrdite, da so načela, ki se zrcalijo v Svetem pismu, tako modra, da bi jih bilo prav upoštevati tudi v današnjih razmerah? Številna so v vsakem primeru del naše civilizacije.

Gotovo. Sveto pismo pripoveduje o odnosu Boga s človekom in ljudi med seboj. Odpira določena spoznanja glede družbe. Po drugi strani pa konkretna družba s svojo kulturo predstavlja nove izzive. Kako vstopati v to družbo kot kristjan? Sveti Pavel je vstopil v kulturo narodov, ponudil jim je evangelij in hkrati je prisluhnil tudi njim. To je kultura srečanja in prva inkulturacija. Svetega pisma ne moremo brati ločeno od življenja ljudi, konkretne družbe in kulture. Razodeva mnoge uvide o življenju, a samo po sebi še ne more dati odgovorov na konkretne dileme sodobnih družb, ki jih takrat še ni bilo: daje izhodišča, način razumevanja in številne spodbude za življenje. Denimo, v družbi so mnoga nasprotja. Sveto pismo kliče k spravi in povezanosti. Danes, ko se družba lomi, smo toliko bolj vabljeni na to pot.

Še posebej Cerkev. Ali ni papežev klic k sinodi povabilo celotni Cerkvi, da zopet naravna svoje korake na pot, ki jo je začrtal Jezus s svojimi apostoli?

Vsekakor. Dobro je spomniti, da je o sinodi močno spregovoril drugi vatikanski cerkveni zbor. Več desetletij je škofovska sinoda nagovarjala različne teme. Sedanji papež pa je naredil korak naprej. Že pri sinodi o družini je želel, da se prisluhne ljudem, da se na družino ne gleda samo od zunaj, ampak se zre od znotraj. Zrenje je bližina, je srečanje, pomeni, da si vključen v zgodbo. Seveda, ne zreti zgolj človeško: prisluhniti Svetemu Duhu. S to sinodo nas papež vabi, da se srečamo kot celotna Cerkev. Tako je bilo v času prve Cerkve in več kot tisočletje. Včasih so se ljudje približali Cerki, ker so videli lepoto odnosov med verniki. Ljudi privabi in spreminja odrešeno življenje, ne sama etika ali močna misel. To življenje je bilo tako močno, da je privabilo nove kristjane. In kmalu po pričevanju mučencev je prišlo obdobje močnega mišljenja, velikih puščavnikov in teologov. Življenje rodi misel. Papež Frančišek v skladu s pokoncilskimi papeži vabi, da gremo v sinodalni proces. Naj nas ne bo strah. Sveti Duh

nas bo očistil, odprl nekaj novega, nas povezal in dal ustvarjalnost.

Pripravljalni dokument sinode poudarja, da je sinodalnost sestavni del narave Cerkve. Ni dogodek ali slogan, temveč je slog in način, kako Cerkev živi svoje poslanstvo v svetu. Celotno Božje ljudstvo naj hodi skupaj in na tej poti naj vsak njegov član izpolni svojo temeljno vlogo. Nekateri duhovniki in laiki pa bi raje, da bi se o sinodi kot do zdaj pogovarjal le zbor v Vatikanu, češ, saj mi nismo škofje in kardinali. Kaj odgovoriti takim?

Papež zelo pogumno pravi, da je sinoda to, kar Bog pričakuje od Cerkve 21. stoletja. Temeljni koraki Cerkve pod vodstvom Svetega Duha so bili narejeni na drugem vatikanskem cerkvenem zboru, udeleženi pa naj se v življenju lokalnih cerkva. Sinodalnost se je desetletja dogajala predvsem preko škofovske sinode. V sedanjem sinodalnem dogajanju gre za to, da se srečamo vsi, da smo vsi slišani, zlasti da slišimo te, ki pogosto niso slišani. Nihče ne bo izgubil, če se tako srečamo. Čas se je spremenil, in če želimo kot kristjani odgovoriti na novo kulturo, se je treba spustiti v iskanje. Bolj kot na elitnem izrazu duhovnosti Cerkev živi v živi veri ljudstva. Dobro je prisluhniti iskreni veri, teologiji ljudstva oziroma teologiji kulture, ki je v delu argentinske Cerkve zelo živa. To je tako kot na začetku Cerkve: iz življenja Cerkve se je rodila teologija, ne iz razumskega pristopa. Naš čas kliče po tem, da se obrnemo k takemu stilu Cerkve, kajti tako lahko pride do preroditve. Če se upiramo, to pomeni, da imamo pred seboj vizijo Cerkve, ki je dala mnogo dobrega, ampak našemu času ne ustreza.

To se zelo ujema s pripravljalnim dokumentom, v katerem piše, da je namen sinode navdušiti ljudi, da začnejo sanjati, v kakšno Cerkev smo poklicani, da se razcvetita upanje in zaupanje, da se povežejo rane, da se stkejo nove in globlje vezi, da ogrejemo srca in da okrepimo roke za skupno poslanstvo. To je vse kaj drugega kot, kar pravijo nekateri duhovniki, da sinoda pomeni, da bodo morali laiki pomagati

Svetega pisma ne moremo brati ločeno od življenja ljudi, konkretne družbe in kulture.

S to sinodo nas papež vabi, da se srečamo kot celotna Cerkev.

*Teologija
se je rodila
iz življenja
Cerkve, ne iz
razumskega
pristopa.*

*Bodimo Cerkev
kot Kristusovo
skrivnostno
Telo, ne samo
institucija.*

duhovnikom, ker jih je vedno manj. To naj bi bila ta novost, ki jo prinaša sinoda ...

Da, upati si sanjati. V Svetem pismu sta oba Jožefa ključne odgovore prejela v sanjah: egiptovski Jožef o tem, kako odgovoriti na hudo lakoto, Marijin mož o situaciji, ki je bila zanj nekaj popolnoma novega. Drug vidik je, da s sanjami človek pogled usmeri naprej. V njem se prebujata hrepenenje, to pa je stvar celega človeka, stvar srca, globine, kjer živi upanje. Vir upanja je Sveta Trojica. Sanje nas premaknejo v dinamiko odprtosti in poguma. Sanje so povezane s spominom. Dobro je, da se spomnimo ne samo dobrega, ki se je zgodilo, ampak tudi ran, ki smo jih mi povzročili drugim, ne samo teh, ki so jih drugi nam. To človeka varuje pred triumfalizmom in odpira držo ponižnosti. Sanjamo tako, da vzamemo zares bolečino našega časa, da smo blizu ljudem in ne govorimo »od zgoraj«; duhovna elita brez bližine ljudstvu ni dobra. Sanje o novem svetu je papež Frančišek odlično zbral v okrožnici *Vsi bratje* in k temu nas vabijo mnogi ljudje dobre volje, ki niso kristjani. Spomnimo se Prešerna in njegovih besed: »Mi, ki v srcu dobro mislimo.« Druga stvar je način in ta je dialog. Pristni dialog je vedno srečanje iz srca. Dialoga, kjer je v ozadju interes zase, ni. In tretja stvar: vizija, kamor se premikamo, mora vključiti vse. Dva klica papeža, ki sta klic ali krik ubogih in krik zemlje, nas vabita k temu, da prisluhnemo področjem, kjer je največ krivic, kjer je najbolj zanemarjeno stanje in kjer smo storili toliko hudega. Naravno smo uničili. Oblikujmo drugačen odnos do narave, do stvarstva! Mnogi ljudje so potisnjeni na rob. Prisluhnimo jim, ker imajo kaj povedati o življenju! Če bodo sanje to vključile, bo Cerkev postala spet simpatična. Ljudje bodo sami videli: »Poglejte, kako ti ljudje živijo! Tudi mi bi radi tako živeli ...« To pa je možno šele, če naredimo premik najprej sami, ker nas bremenijo mnoge stvari iz preteklosti. Ta sinoda nas postavlja tudi v proces očiščenja. Kar je dobro, bo ostalo, pleve pa naj zgorijo, kot pravi Sveto pismo. Zakaj bi nas bilo tega strah? Zaupajmo!

**Papež si zelo prizadeva, da bi se Cerkev
zavzemala za ozdravljenje sveta. Vse
Božje ljudstvo vabi k sodelovanju:
»Vsak krščeni naj se čuti vključenega
v cerkveno in družbeno preobrazbo, ki ju
tako zelo potrebujemo.« Nekaterim**

**v Cerkvi pa je pomembnejši vtis, ki ga
naredimo. Papež nas naravnost roti:
»Izstopimo iz pretirane skrbi zase,
skrbi za svoje strukture, za to, kako
na nas gleda družba! To nas bo sčasoma
pripeljalo do teologije ličenja ... Kako
se narediti boljše ... Namesto tega
se potopimo v resnično življenje ljudi
in se vprašajmo: kakšne so duhovne
potrebe in pričakovanja naših
ljudi? Kaj pričakujejo od Cerkve?«
Če bi upoštevali samo ta papežev
klic! Pa saj tako je delal Jezus!**

Res je. Ta klic sinodalnosti je najprej klic, da obudimo živ spomin na to, kako je Jezus stopal po zemlji in kako se je v apostolskih časih gradila Cerkev. To je ključno za sinodo. Gre za to, da bodimo Cerkev kot Kristusovo skrivnostno Telo, ne samo institucija. Vsi krščeni smo vključeni, vsi sveti. Pojdimo v sinodalnem procesu na grobove svetnikov in vseh svetih mož in žena! Prosimo jih, da ne bomo skrbeli za dobro ime, za lastne koristi, za bog ve kakšne bonitete, ampak da bomo Cerkev v službi odrešenja sveta. To pomeni biti skromni, biti sol, kvas in luč. Sol se mora raztopiti, posoliti vse, podobno kot kvas, ki vse prekvasi. In luč. Bistvo luči ni plamen. Bistvo luči je, da plamen žari. V tem času, ko je toliko stisk, individualizma, izgube središča in krize smisla, vidim klic posebej v tem, da ljudem, zlasti mladim, prinašamo upanje. Odgovor na kulturo individualizma ni kolektivism, ampak bratstvo. Takega poziva ne najdemo samo v Cerkvi – sam sem ga že prej našel pri nekaj sociologih. Ko je Jezus ustanovil Cerkev, so bili kristjani med seboj bratje in sestre. Tukaj je še skupnost vsega človeštva. Če smo vsi otroci enega Očeta, smo med seboj bratje in sestre. To izvira iz stvarjenja človeka in je širše kot judovstvo, krščanstvo in islam. Zdi se mi izjemno pomembno, kakšno Cerkev želimo pokazati ljudem. Ali res želimo pokazati ljudem resnico Cerkve, ki ni v instituciji moči, ampak je izraz tega, da Bog ljubi človeka? Če želimo tako Cerkev, se bomo kristjani zelo hitro približali človeku.

**V vsaki župniji imamo vernike,
ki sodelujejo v različnih dejavnostih
in so vedno pripravljeni ponuditi
roko. Niso pa vsi taki. Nekateri verniki
župnijo doživljajo kot ekskluzivni klub.**

Vstopnica zanj je, da se vključiš v neko skupino. Sprašujejo se, ali so aktivni člani, če hodijo samo k zakramentom, ne pa v različne župnijske skupine. Kako prisluhniti tistim, ki jih župnijske aktivnosti ne nagovorijo?

Najprej bi rekel, da tisti, ki živi zakramentalno življenje, je aktiven član. Elitizem je resna skušnjava tudi krščanstva. Lahko se zapremo v neke vzvišene kroge. A to ni Cerkev. Je nekaj blizu sekti ali gnosticizmu. Da se družimo v skupine, je po eni strani nujno. A skupine so v pomoč nam, ki smo v njih, in ljudem zunaj. Skupina, ki skrbi samo zase, je lahko skupina za pomoč in samopomoč, ampak ni krščanska skupnost. Krščanska skupnost pomaga človeku, da osebno in duhovno raste, gradi medsebojno povezanost, goji držo molitvenega in liturgičnega življenja, ključna pa je apostolskost, delovanje za druge, v svetu. Brez apostolskosti ni mogoče živeti Cerkve. Za primer: dva velika Slovenca danes, Pedro Opeka in Marko Rupnik, ne moreta živeti ne brez vere ne brez občestva in ne brez misijonskosti, ki povezuje vse. Izkusil sem in iz študija lahko potrdim, da nekateri vero živijo v širši skupnosti, ne da bi bili vključeni v stalno skupino. Nekaterim skupina pomaga, nekateri pa imajo drugačen stil. Samo da bi se dopolnjevali. Poznam primere, ko je Cerkev iz odnosa dveh tako različnih zakoncev ogromno prejela. Bodimo široki! Cerkev glejmo kot Božje ljudstvo. Nevarno je, da bi na Cerkev gledali izključno kot na skupnost občestev. Ta del Cerkve je nujen za lastno poglobitev in premislek o Cerkvi, a hkrati je nujno, da imamo pred očmi vse, ki so krščeni.

Ena največjih skušnjav pri sinodi je, da izmed laikov vprašajo samo župnijske pastoralne svete, gibanja in druge, ki so najbolj »notranji del Cerkve«. Prav je, da jih vprašajo. Ampak je prav, da vprašajo tudi vse druge, ki so krščeni. Morda

zdej niso v neki skupini, so pa bili ali kdaj bodo. Elitizem vedno izključuje. Prihodnost Cerkve je, da kot ženska in moški, poročen in samski, redovnica in duhovnik pridemo skupaj in se poslušamo iz srca. Skupine imajo večjo odgovornost, da prisluhnejo vsem, ki so na robu. To je privilegij v smislu služenja – in v tem smislu gre za elito, ki je blizu vsem.

Kaj pa naj stori laik, ki bi želel sodelovati v sinodalnem dogajanju, pa se župnik nikakor ne opogumi začeti? Nekateri župniki sploh ne omenjajo sinode.

To je težava v Sloveniji in še marsikje. Zdi se mi, da je v ozadju napačen spomin, da je v našem času možno živeti Cerkev, kot so jo živeli pred časom. Včasih smo rekli: »Po duhovniku gre vera gor in gre vera dol.« Delno je tako, ampak to ni vse. Velike prenovе Cerkve so vedno prihajale od ljudi vere. V samostanih so bili nekateri najpomembnejši svetniki vratarji ali bratje in sestre, ne duhovniki. Sveti Duh ne izbira po funkciji. Zato bi povabil vsakega, ki je v taki situaciji, da se odpre molitvi, liturgiji in romanju z namenom za dober potek sinode. Moli lahko vsak. In skušajmo poiskati druge ljudi, ki so odprti, in oblikujmo mrežo, ki se plete. Čez dve leti, ko bo ena faza te sinode zaključena, bomo enako povabljeni, da nadaljujemo sinodalno pot, kajti to ni stil treh mesecev. To je stil Cerkve za daljši čas. In če bodo obstajale te mreže, bodo eden temeljnih virov prenovе Cerkve. In tudi če nam ne uspe priti do ljudi, lahko prisluhnemo vsebini, kaj preberemo in najdemo kakšnega sogovornika. Dobro je vzeti v roke kratke govore papeža in nekaterih drugih, ki sinodo pojasnijo in spodbujajo na poti. Končno, berimo tiste odlomke Svetega pisma, ki razkrivajo temeljni vir sinodalnosti. Na primer, kako sta bila Kornelij in Peter hkrati povabljeni

Sveti Duh ne izbira po funkciji.

Cilj sinode je prenova mišljenja, nov način, kako živeti.

od Svetega Duha in zgodil se je vstop prvega pogana v Cerkev. Ta dogodek v Apostolskih delih je temeljni vir za razumevanje, kako Duh govori, kako je Cerkev sestavljena, da je glavni akter sinodalnosti Sveti Duh. To, da je Kornelijeva hiša tako sprejela krščanstvo, je bilo poleg izkušnje Pavlovih potovanj ključno za razločevanje na prvem apostolskem zboru v Jeruzalemu. Tako beremo Sveto pismo sinodalno. In tudi lastno življenje in skupno zgodovino berimo tako, potem bomo videli, kako je vse povezano.

In še nekaj je pomembno. Včasih je treba stopiti k župniku s prijazno besedo in ga povabiti. Gotovo se marsikdo ne znajde. Sinoda je novost. V odprti komunikaciji pa se lahko marsikaj zgodi. Pri župnikih, ki so zavzeti za sinodo, je potrebno, da razumejo, da delo ni samo na njih, ampak skupaj z dru-

gimi. Naj se duhovniki razbremenijo v tistih delih, ki jih lahko opravljamo vsi. Po stari izkušnji vodenja skupnosti sta vedno vsaj dva voditelja. Eden skrbi bolj za duhovno stran, drugi ima povezovalno in akcijsko nalogo. Ni treba, da ima duhovnik vse na skrbi.

Cilj sinode je prenova našega mišljenja in cerkvenih struktur, da bi živeli Božji klic Cerкви sredi današnjih znamenj časa. Poslušanje celotnega Božjega ljudstva bo pomagalo Cerкви, da bo sprejela pastoralne odločitve, ki bodo, kolikor je mogoče, odsevale Božjo voljo. Kako daleč se vam zdi, da je v tem Cerkev na Slovenskem?

Cilj sinode je prenova mišljenja, nov način, kako živeti. Za to je potrebno, da naredimo hkrati vsaj tri stvari. Prva je odprtost Svetemu Duhu, ki je glavni akter. Zazrti v Kristusa, ki je križani in vstali in ki na binkošti pošlje Svetega Duha. Drugo, da smo odprti za pot prečiščenja, zavedajoč se, da drug drugega potrebujemo. To je nova miselnost, mentaliteta – lahko rečemo tudi drža, ker vključuje misli in čustva. Če bomo zmožni spremeniti mentaliteto – pravi papež – bomo zmožni tudi prenoviti načrte. Ne gre za to, da naredimo

nove načrte, ampak da bomo mnoge reči, ki smo jih že počeli, znali brati na nov način, z novo mentaliteto. Spomnimo se lahko vse od pastoralnega občnega zbora ljubljanske nadškofije do slovenske sinode in dela za dokument *Pridite in poglejte*. Zdaj je treba najprej stopiti na to sinodalno pot in spreobrniti miselnost, potem bomo predhodne dokumente lahko brali v tej luči. Če bomo šli drugo pot in rekli, saj to, kar živimo, je sinodalnost, ali bomo sinodalnost razumeli kot zunanjo fasado, potem ni upanja, da se bo kaj rodilo. Torej z duhom sinodalnosti pogledati in obnoviti obstoječe stanje. Videli bomo, da je veliko lepega. Nekatere stvari pa ne spadajo več v Cerkev in jih je treba umakniti. Kar je v tradiciji dobrega, pa povezati z novostmi sodobnega življenja v nekaj, kar ustreza temu času. In kje je slovenska Cerkev? Osebo bi si želel, da bi bili nekoliko bolj navdušeni nad sinodalnostjo in da bi bilo več odprtosti za prenovu Cerkve. Ta papež je odprl novo fazo prenove, ki jo je kot ključni dogodek zaznamoval drugi vatikanski zbor. V tej fazi je v ospredju Božje ljudstvo, živa vera Cerkve, hoja skupaj. Še vedno bodo voditelji odgovorni. Še vedno bo škof škof. A škof, ki je blizu ljudstva. Želel bi si, da bi vsi voditelji z večjim navdušenjem in večjim zaupanjem spregovorili, da je dobro, da pridemo skupaj, da gremo v proces, da se pogovarjamo. Zakaj? Ker bomo vsi pridobili. Seveda je to tudi tveganje, ker nismo navajeni tega stila. Ker lahko to zamenjamo z demokratično debato, kjer bi nas pogovor lahko še bolj sprl med seboj. Tveganje je, če ostajamo na človeški ravni pogovora. Če pa nas povezuje Duh, nas bo vodil k spravljeni različnosti in k temu, kar je papež Frančišek lepo pokazal že v *Veseljju evangelija* in v drugih dokumentih. Že v Argentini je poudarjal, da je model Cerkve polieder, ne popolna krogla. Polieder je lik, v katerem je prostor za vsakogar, celo za tiste, ki so zelo polomljeni, ki so zelo padli. Predvsem je prostor medsebojnih vezi. S tem navdihom, mislim, se lahko slovenski Cerкви zgodi velik prepoved, ki bo odgovoril tudi na mnoge bolečine, ki so tipično slovenske, to je bolečina druge svetovne vojne pa bolečina hudih napadov na Cerkev.

Ampak kristjani ne smemo misliti, da bomo vedno priljubljeni. Kristus ni bil priljubljen. Moramo sprejeti glas mučencev. Mučenec moli za svoje preganjalce, ker je povsem prepričan o Božjem usmiljenju. Bodimo odprti in predvsem si pomagajmo. Če bomo to delali, imam veliko upanje

foto: Tatjana Spilchal

v prihodnost krščanstva v Sloveniji. Nas bo najbrž manj in ne bomo skrbeli zase.

Morda rečeva še kaj o že navedenem svetopisemskem odlomku iz Apostolskih del, v katerem sta Peter in Kornelij prejela enako povabilo. V katerih svetopisemskih odlomkih pa še vidite smerokaz Cerkvi na tej poti?

V vseh odlomkih, kjer gre za to, kar je Cerkev sklenila na apostolskem zboru. Besede »Sveti Duh je odločil in mi z njim« lahko izreče samo Cerkev, ki je ponižna, poslušna in pogumna. Srečali so se kot cela Cerkev – tam so bili trije temeljni apostoli: Peter kot voditelj, Pavel prinese izkušnjo Cerkve med narodi in Jakob spregovori, kakšna naj bo rešitev. Vsi dogodki, ki pripeljejo skupaj, so dogodki sinodalnosti. Berimo Apostolska dela, ker tu vidimo, kako je Sveti Duh ustvaril Cerkev v prvem obdobju. Mislim, da se moramo vrniti, ali bolje, spet obnoviti simbolno miselnost. Kaj je simbol? Da v eni stvari vidiš povezavo z drugo stvarjo in ta te pelje k tretji in vidiš vse povezano. Nič ni ločenega. V današnjem prostoru fragmentacije je to zelo pomembno. Ideologije povezujejo z nasiljem, simbol pa povezuje s svobodo. Ne s svobodo od ali svobodo za, ampak s svobodo z. Biti z drugimi za druge. To je povabilo mnogih odlomkov Svetega pisma. V Stari zavezi nam Elijeva zgodba lahko veliko pove. Elija, ki je bil tako velik prerok, je nazadnje bil zelo obupan, kar je skoraj tako kot Cerkev danes. Ampak takrat ga Duh okrepi in mu da moč, da gre na sveto goro. Tam pa je Elija razumel: ne potres ne vihar ne ogenj ... To so bila stara razodetja Boga. Zdaj pa Gospod spregovori v lahnem vetriču, v nežnosti. In dalje. Učenca, ki sta šla v Emavs, sta toliko ur razpravljala, Jezus je rahljal zemljo, njuno srce je gorelo. In vendar ga nista spoznala. Ko pa je Jezus prelomil kruh, so se jima odprle oči. Simbol odpre. S pomočjo Svetega pisma bomo tako znali brati dogodke v naravi, v družbi, v lastnem življenju. To je nova mentaliteta. Sveti možje in žene nam pomagajo, da znamo Sveto pismo brati na pravi način. Se pravi, da pustimo, da nas Sveto pismo navdihne in preoblikuje, da naredimo ta dva koraka v življenju kristjana. Prvi je, da sprejmemo odrešenje, drugi, da pokažemo, kakšno je odrešeno življenje. Apostolska dela govorijo točno o teh dveh korakih. In to ni zgolj naše delo. Naše delo je, da smo

odprti, da smo ponižni in da hrepenimo, smo zazrti v prošnji in pokažemo, kakšno je odrešeno življenje. Ljudje bi radi videli, kakšno je odrešeno življenje, ne pa tega, da nas je kar naprej strah zase. Če je naše upanje v večnosti, potem nas nima biti česa strah v tem življenju.

Rad pa bi rekel še, da je pomembno, kako razumemo trpljenje. Sta dva načina trpljenja. En je, ki ne odrešuje. To ni krščansko. Drugi pa je pot odrešenja, ko razumemo stiske in trpljenje kot sestavni del temeljnega sporočila Svete Trojice za človeštvo. Kristus je vstal z ranami. Kristus ni vstal brez ran. In trpljenje je potrebno kot sestavni del življenja na poti odrešenja. To trpljenje ni trpinčenje. To trpljenje, kot so pokazali mnogi, odpira novo življenje. Številne stiske in bolezni lahko postanejo vir življenja Cerkve. Hrepenenje, da bi tako živeli stiske, lahko postane del naše kulture.

Povabil bi vsakogar in vse skupine, skupnosti, občestva, da postanemo prostor, kjer se to hrepenenje in navdušenje nad sinodalnostjo krepi, brez elitistične drže, vzvišenosti ali drugih pretiravanj, z veliko bližino ljudem sredi življenja. Da bi se počasi iz teh mrež rojevala nova Cerkev. V teh mrežah imajo duhovniki zelo pomembno mesto. Zelo pomembno mesto imajo poročeni. Pa tudi samski, menihi, redovnice, vsi. Ker gre za skupnost, ki vse vključuje. Poznam precej takih mrež, kjer so se iskreno odprli sinodalnosti – v tem vidim veliko upanje. V skladu s papeževimi mislijo bi rad dodal tri stvari. Prvič, da bi razumeli, zakaj klic ubogih. S tem smo blizu tistim, ki so res v stiski. Da jih slišimo in njihov glas vzamemo zares. Da bi razumeli, kaj je naša naloga pri odnosu do narave – kristjani rečemo do stvarstva. Presunljivo je, da brez stvarstva ni zakramentov: brez vode, olja, kruha, vina ni zakramentov. Kako moremo živeti zakramente s tako aroganco do stvarstva? In tretja stvar, da bi znali po navdihu Svetega pisma videti stvari povezane na način simbola, da bi vse nastopilo kot medsebojno povezano: kultura, jezik, način življenja, institucije. Prav tako dopolnjevanje mladih in starih, moškega in ženske, samskih in poročenih, različnih kultur. In da bi bili hvaležni, da smo v Cerkvi. Sinoda je povabilo, da se Cerkev sreča na škofijski ravni, potem na ravni kontinentov, kulturnih enot in na ravni celotne Cerkve, vsega človeštva. Naredimo tisto, kar lahko. Pri tem je vsakdo nenadomestljiv. •••

S pomočjo Svetega pisma bomo tako znali brati dogodke v naravi, v družbi, v lastnem življenju.

Presunljivo je, da brez stvarstva ni zakramentov: brez vode, olja, kruha, vina ni zakramentov.

POSLUŠAJ, IZRAEL

5 Mz 6,4-9

»Poslušaj, Izrael!« (5 Mz 6,4) Kdo ne pozna tega čudovitega odlomka? Vedno znova nam zazveni v ušesih. In ko beremo te besede, se zdi, da so za njimi neka melodija, ritem, polnost, bogoslužje. Ko razmišljam o pomenu tega znamenitega odlomka, posebej z vidika prve besede »poslušaj«, me spomini popeljejo v mladost, ko sem si pridobival znanja in izkušnje o vidu in sluhu. Kot mladenič sem delal v organizaciji s slepimi in slabovidnimi osebami, redkeje pa sem se v župniji

srečeval tudi z ljudmi, ki so imeli težjo ali popolno okvaro sluha. In v tem času sem se ob delu poglobil tudi v raziskave o sluhu in vidu. Raziskave so primerjale ostrino okvare določene čutila in me presenetile. Mislil sem namreč, da je slepota kot ovira nekaj najtežjega. Ena od raziskav poroča, da imajo ljudje, ki so slepi, veliko praktičnih ovir, a gluhost, nezmožnost poslušanja, človeku povzroči težave, ki so povsem drugačne.

Človek, ki ne vidi, je oviran v svojem gibanju, orientaciji v prostoru, hipnem odzivanju, a vendarle prejema za svojo mentalno rast vse bistvene podatke. Človek, ki ne sliši, pa je veliko bolj prikrajšan. Kar slišimo, ima namreč dvojno korist. Preko tega, kar slišimo, najprej sprejmemo določeno sporočilo, kar pa slišimo, obenem tudi oblikuje naše miselne sposobnosti, oblikuje naš pojmovni svet in daje našim možganom veliko hrane za rast. Po drugi strani pa sem spoznal človeka, ki je imel »fotografski spomin«. Vse, kar je videl, si je zapomnil do najmanjše podrobnosti. Sčasoma je njegov talent zanj postal težava, želel si je pozabljati. Kar je videl, njegovih možganov ni oblikovalo, ampak jih je zasičilo. Kar

torej vidimo, naše možgane polni, kar pa slišimo, naše možgane gradi. Morda je tudi v tem skrivnost poplave zasvojenosti z ekrani.

O tem nam morda med vrsticami sporočajo tudi evangelisti. Pri Marku najdemo dva čudeža, ki se zdita nekoliko podobna. V sedmem poglavju Jezus ozdravi gluhega, ki je tudi težko govoril. Jezus pokaže, da sta sluh in vid povezana. Dotakne se tako ušesa kot jezika in bolni ozdravi. Na drugem mestu, v osmem poglavju pa Jezus ozdravlja vid. Ozdravljenje se dogaja celo dvakrat. Ko so pozdravljene oči, je treba ozdraviti še nekaj. Da je Jezus dvakrat ozdravljaval iste bolne oči, ni znamenje njegove okrnjene vsemogočnosti: je znamenje, da vid deluje drugače kot sluh, ki obenem človeka tudi oblikuje, da človek raste navznoter. Mislim, da ima naš odlomek iz Devteronomija podoben pomen.

Začne se z besedo poslušaj (שָׁמָע, *šāma*). Ta beseda v hebrejskem Svetem pismu nastopa kar 1071-krat. Najpogostejše je uporabljena pri prerokih Izaiju in Jeremiju, najredkeje v Tretji Mojzesovi knjigi in pri preroku Danielu. Pomen hebrejske besede *šāma*, poslušaj, razlaga slovar takole: bistroumno poslušati, pazljivo poslušati; prisluhniti s pripravljenostjo, pokoriti se; pa tudi razločiti, nagniti uho, ubogati.

KAKO POSLUŠATI?

V resnici nas Sveto pismo v tem odlomku zelo nazorno uči, kako poslušati. Na tej točki nam Sveto pismo pokaže način. Staro načelo branja Svetega pisma se glasi: Sveto pismo se razlaga s Svetim pismom, kar pomeni, da bomo našli svetopisemske pomene s primerjavo pomembnih odlomkov iz Svetega pisma. Moj predlog je, da vedno (za vsak odlomek) pogledamo na začetek Svetega pisma in na neposredno okolico besedila.

Na začetku Prve Mojzesove knjige najdemo izjemno pomemben dialog med Bogom, Adamom in Evo. Takole gre:

»Zaslišala (*šāma*) sta glas GOSPODA Boga, ki je ob dnevnem vetriču hodil po vrtu.« (1 Mz 3,8)

david-underrland (unsplash)

Staro načelo branja Svetega pisma se glasi: Sveto pismo se razlaga s Svetim pismom.

je oviran v svojem gibanju, orientaciji v prostoru, hipnem odzivanju, a vendarle prejema za svojo mentalno rast vse bistvene podatke. Človek, ki ne sliši, pa je veliko bolj prikrajšan. Kar slišimo, ima namreč dvojno korist. Preko tega, kar slišimo, najprej sprejmemo določeno sporočilo, kar pa slišimo, obenem tudi oblikuje naše miselne sposobnosti, oblikuje naš pojmovni svet in daje našim možganom veliko hrane za rast. Po drugi strani pa sem spoznal človeka, ki je imel »fotografski spomin«. Vse, kar je videl, si je zapomnil do najmanjše podrobnosti. Sčasoma je njegov talent zanj postal težava, želel si je pozabljati. Kar je videl, njegovih možganov ni oblikovalo, ampak jih je zasičilo. Kar

»Rekel je (Adam): »Slišal sem (šāma) tvoj glas v vrtu, pa sem se zbal ...« (1 Mz 3,10)
»Adamu je (Bog) rekel: »Ker si poslušal (šāma) glas svoje žene ...« (1 Mz 3,17)

Vidimo, da se znana zgodba odvije tako, da je vse (spoznanje ob Gospodovem prihodu, nato trenutek, ko se Adam sam ustraši, na koncu še Božji poduk) osredinjeno na poslušanje. To poslušanje se zgodi med človekom in Bogom; poslušanje je tako temeljno, da pravzaprav pomeni: kogar poslušáš, tistemu se predaš. Tako dokončno se lahko predamo samo Bogu. Ob tem se spomnimo na znane besede preroka Jeremija (in do neke mere psalma št. 1): »Preklet mož, ki zaupa v človeka in se opira na meso, njegovo srce pa se odmika od GOSPODA.« (Jer 17,5)

Koliko se predati drugemu je stvar osebnega premisleka in tudi vere, a gotovo je eno: poslušanje je resna stvar! Izkušnje mnogih zakoncev govorijo, da bolj ko so zmogli biti drug pred drugim resnicoljubni, bolj so drug drugega doživljali in spoštovali kot skrivnost, pri kateri suha informacija o sozakoncu še zdaleč ni na prvem mestu. Ko se podajamo na pot sinodalnosti, ne mislimo, da se bomo drug pred drugim razlili kakor voda. Sinodalnost je poglobljanje v Boga in biti na tem romanju v svojo notranjost skupaj z brati in sestrami.

ZAPOVEDI

Besedilo 5 Mz 6,5-9 najdemo v drugem Mojzesovem govoru (5 Mz 4,44-11,32). V njem Mojzes ljudstvu pred svojim slovesom še enkrat ponovi deset Božjih zapovedi. V resnici gre za podajanje množice zapovedi, ki jih je Mojzes prejel na gori Horeb. Zanimiva je podrobnost, s katero Mojzes opiše sodelovanje ljudstva

foto_Mick Haupt (Unsplash)

ob dogajanju na gori: »In GOSPOD vam je govoril iz srede ognja; slišali ste zvok besed, niste pa videli nobene podobe, le glas ste slišali.« (5 Mz 4,12)

V besedilu začutimo globoko željo Gospoda in Mojzesa, najponižnejšega človeka na zemlji (4 Mz 12,3), da bi ljudstvo lahko sprejelo Božje zapovedi. Zanj očitno ljudje niso brezimna množica, ampak osebe z bogastvom in različnostjo, dani od Boga.

Mojzes vedno znova ponavlja zgodbo odrešenja, iste zapovedi ponavlja v najrazličnejših oblikah, iz različnih zornih kotov in v različnih kontekstih, da bi jih ljudje lahko sprejeli. Stalno ponavljanje človeka pripravi, da bi lahko sprejel besede zapovedi in predvsem njihovo vsebino – srce zapovedi.

POSLUŠAJ

Beseda se v govoru pojavi 22-krat in potemtakem daje besedilu rdečo nit in vsebino, ki nakazuje, da so zapovedi razumljive v dialogu med Bogom in človekom. Na ta način se odpira tudi tisti pomen zapovedi, ki jo pogosto pozabljamo: zapoved, ki človeka krepi v življenju in v njem utemeljuje Božje življenje. Če bi zapovedi odvzeli ozadje Božje ljubezni, bi sama postala brez smisla. O tem priča že apostol Pavel, ko na več mestih govori o postavi, pa tudi o črki, ki ubija (2 Kor 3,6).

V drugem Mojzesovem govoru poišči vseh 22 pojavitev besede »poslušaj«.

Beseda je lahko v različnih prevodih zapisana malo drugače. Včasih je beseda v obliki slišal, včasih poslušal, poslušaj; pa tudi uslišal. Včasih je ljudstvo tisto, ki naj poslušá ali ne poslušá; včasih pa Bog. Zanimivo je spremljati, kako se po tej besedi odvija notranja zgodba in nam govori ter pomaga, da se vživimo v Božji nagovor.

Poslušanje je tako temeljno, da pravzaprav pomeni: kogar poslušáš, tistemu se predaš.

Sinodalnost je poglobljanje v Boga in romanje v svojo notranjost skupaj z brati in sestrami.

foto_Natalia Yakovleva (Unsplash)

oscar-keys (unsplash)

VRH IN BISTVO

Poslušaj, Izrael: GOSPOD je naš Bog, GOSPOD edini! Ljubi GOSPODA, svojega Boga, z vsem srcem, vso dušo in vso močjo! Te besede, ki ti jih danes zapovedujem, naj bodo v tvojem srcu. Zabičaj jih svojim otrokom in govôri o njih, ko bivaš v svoji hiši in ko hodiš po poti, ko legaš in ko vstajaš! Priveži si jih za znamenje na roko in naj ti bodo za načelek med očmi! Napiši jih na hišne podboje in na mestna vrata! (5 Mz 6,4-9)

Če bi zapovedi odvzeli ozadje Božje ljubezni, bi sama postala brez smisla.

Pogosto namreč slišimo tisto, kar hočemo slišati, in ne tistega, kar je povedano.

Velikokrat berem tako, da pravzaprav jaz poučujem Boga, kaj je prav in kako naj me uči.

Zelo zanimivo bi bilo, če bi se v tem članku lotili preučevanja, kaj vse so judje kasneje iznašli kot podobo tega, kar jim je Bog naročal v teh vrsticah. Te vrstice so postale del njihovega pohištva, njihove obleke in njihove vzgoje. V tem trenutku pa se lahko vendarle vprašamo nekaj človeško preproste: zakaj poslušanje? Menim, da nas človeška izkušnja poslušanja drugega človeka in poslušanja Božje besede marsičesa nauči. Danes se veliko govori, mnogokrat vstopamo v dialog, a površinski, lažen dialog. V njem prepoznam strategije, kako nekaj povedati; veščine, kako se odzvati, pogosto prevladujejo premisleki, kako se obraniti, ne dovoliti, da me sogovornik premaga, premakne, prepriča. To je le zunanost dialoga, dvogovora, in ne tisto, kar bi moral biti. Naj gledam, poslušam ali doživljam. Vedno gre za to, da se bo to, kar vame prihaja od zunaj, srečalo s tistim, kar je že v meni. Osebnost mi je v pomoč naslednja primerjava. Ko vstopimo v stanovanje znanca, bomo poiskali prostor, kamor lahko obesimo svoje oblačilo, ki ga odložimo pri vhodu. In če nikjer ni kaveljčka, ki nam to omogoča? Bomo oblačila zmetali na nepregleden kup in bomo imeli pozneje težave z iskanjem? Kaj če je kavelj previsoko in ga ne moremo doseči? Ali prenizko, da se naša odložena oblačila valjajo

po tleh? Tedaj smo v veliki zadregi. Tako je tudi s tem, kar poslušamo. Če je naš kaveljček, na katerega se ujamejo vsebine, previsoko, bomo slišano izmaličili; če je prenizko, bomo slišano onečastili. Pogosto namreč slišimo tisto, kar hočemo slišati, in ne tistega, kar je povedano.

Še nekaj besed o prenizkem kaveljčku. Zdi se, da so ponižni, vedno pohlevni in samozaničujoči ljudje dobri poslušalci. Toda to je le privid. Slišali bodo samo tisto, kar jih bo še bolj potrdilo v tem, da so slabi. Številni naši pogovori so v resnici merjenje moči, grozeč zadušeni prepirljudi, ki se ne poslušajo.

Zato dejanje poslušanja ni preprosto. Ne moremo reči, zdaj bom poslušal, in se to kar uresniči. Velikokrat si želimo poslušati, a pozneje ugotovimo, da smo poslušali, kot da nas sploh ni bilo zraven. Predno Bog človeku izroči zapovedi, mu naroči, naj poslušaj. Kako uničujoča je Božja zapoved, ki jo prikrojim po svoje, ker v resnici nisem sposoben poslušanja!

S sramoto ugotavljam, da sem tudi sam tak poslušalec Božje besede. Velikokrat slišim tisto, kar hočem slišati, ne tega, kar mi Bog v resnici govori. Ko neko besedilo čez čas spet preberem, ugotovim, da sem ga prvič slišal ali bral po svoje in ne po Božje. Velikokrat berem tako, da pravzaprav jaz poučujem Boga, kaj je prav in kako naj me uči. Ko to spoznam, mi je žal. Zato se vrnem čisto na začetek. V preprost pogovor, kakor se pogovarjajo otroci med seboj; v kristalno čisto molitev. In poslušam, poslušam; da bi nekoč morda zaslišal. ...

VPRAŠANJA ZA MOLITEV IN POGOVOR

1. Se spomnim trenutka v življenju, ko sem zares prisluhnul?
2. Kje je moj »kaveljček« v dialogu z drugimi in Bogom?
3. Primerjaj 2 Mz 20,2-3; 5 Mz 5,6-7 in 5 Mz 6,4. Kaj bi lahko rekli o sporočilu besedila?

5 Mz 4,44-11,32
(drugi Mojzesov govor)

NIČ VEČ GLUHI IN NEMI

UŠESA ZA POSLUŠANJE

Ko so farizeji, herodovci, saduceji in podobni pritiskali na Jezusa in ga na vse mogoče načine preverjali, se mu približa tudi eden izmed pismoukov, ki je slišal, kako razpravljajo, in videl, da jim je Jezus dobro odgovoril; zato je pristopil in ga vprašal: »Katera je prva od vseh zapovedi?« Jezus je odgovoril: »Prva je: Poslušaj, Izrael, Gospod, naš Bog, je edini Gospod. Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega srca, iz vse duše, z vsem mišljenjem in z vso močjo. Druga pa je tale: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Večja od teh dveh ni nobena druga zapoved.« (Mr 12,28-31)

Že v Stari zavezi je Bog dal judom temeljno zapoved, ki se je začela z velelnikom: »Poslušaj Izrael!« Jezus, ki je prišel dopolnit postavo, ponovi in dopolni ta globoki pomen poslušanja. Ker je vera živ odnos z Očetom, v katerega nas je po Svetem Duhu ponovno prišel vcepiti Kristus, se ta vera začne prav s poslušanjem: »Če ima kdo ušesa za poslušanje, naj posluša!« In govoril jim je: »Pazíte, kaj poslušate!« (Mr 4,23-24) In Oče pove, koga naj poslušamo: »Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje; njega poslušajte!« (Mt 17,5) Enako Marija: »Karkoli vam reče, storite!« (Jn 2,5)

ZAKAJ SMO POTEMTAKEM GLUHI?

Vera je živ odnos z Bogom, ki si prvi želi dialoga z nami, zato nenehno daje pobudo in ne preneha s svojim nežnim vabilom, da bi se znali uvesti k njegovim nogam in poslušati kakor Marija (Lk 10,39), dati prednost Besedi in ne sebi, šele nato pa vstati in storiti, kar smo bili poklicani storiti.

Jezus v evangeliju tudi vabi, da bi prisluškovali znamenjem časa in se nanje pravilno odzvali (Mt 16,3). Nema lokrat nam pokaže, kako pomembno se je redno umakniti na samo z Očetom, da bi zares zaslišali glas Duha in živeli svojo resnično poklicanost in ne tiste, ki skuša imeti rezultate (Mr 1,35-38). Pokaže nam, kako pomembno je pred tolikimi obveznostmi in ponodbami, ki so kakor veliko žitno polje, vprašati Gospodarja žetve, kam nas on pošilja (Mt 9,38).

On nam torej govori, da bi Ga pa zares slišali, je treba umolkniti, počakati in prisluhniti, šele nato vstopiti v žetev, ki je velika. Mi pa se tako

radi zaženemo za prvo žogo, da bi delali dobro, čeprav tega Bog morda sploh ne prosi. Kjer pa smo poklicani, nas zmanjkuje.

»Pazíte, kaj poslušate!« (Mr 4,24) še dodaja Kristus. Danes je bolj kot kar koli pomembno resno duhovno razločevanje. Temelj takega razločevanja, ki že z imenom pove, da gre za razločevanje skupaj z Duhom, temelji na prisluškovanju Duha in ne na naših idejah o tem, kaj je smiselno, koristno, predvsem pa všečno in vidno.

foto: www.LumoProject.com

Če je torej bistvo naše vere sprejetje daru in poslušanje pravega Glasu, ki nenehno govori, kako da se tako radi zapletamo v tisoče religioznih stvari, ki sploh niso pomembne? Kako to, da smo ustvarjeni iz Odnosa in za odnose, pa se nam ravno pri odnosih najbolj zatika?

V ZAČETKU ...

Kot vemo, v začetku ni bilo tako ... V začetku sta se Bog in Adam sprehajala po vrtu in med njima je bilo tesno občestvo. Božji glas je bil za Adama domač, ljubeč in temelj življenja. In Adam je nanj odgovarjal, ko sta skupaj iskala imena ustvarjenim bitjem (1 Mz 2,19). Človekovo uho je bilo ves čas uglašeno na harmonijo in tako harmonično je v človekovem srcu zvenel tudi Božji glas. Drugi glas, ki ga je prvi človek poslušal, je bil glas stvarstva. Tudi ta je bil nežen in harmoničen, ker je bilo vse ustvarjeno zelo dobro (1 Mz 1,31). Tretji glas, na katerega se je posebej radostno odzvalo Adamovo srce, je bil glas Eve, torej glas žene, enakovredne pomočnice (1 Mz 2,23). V tej pripovedi vidimo, kako so bili odnosi nekaj čudovitega,

Jezus, ki je prišel dopolnit postavo, ponovi in dopolni globoki pomen poslušanja.

On nam govori, da bi Ga zares slišali, je treba umolkniti, počakati in prisluhniti.

**Če je pot Cerkve
človek, potem
je Cerkev prva
poklicana
odpreti ušesa
in srce za krike
človeštva.**

**Slina
je kondenz diha,
zato ponazarja
koncentrat
Božjega diha,
ki je poln Duha.**

pretočnega, jasnega, saj je bilo poslušanje in primerno odzivanje »vsakdanji kruh«.

Potem pa se pojavi četrti glas – glas kače, ki vse pokvari (1 Mz 3,1). Ta ne govori, ampak sika in ruši vse, kar je harmoničnega. V svet torej vstopi »raztrganina« in med Bogom in človekom ter med človekom in človekom nastane prepad. Odnosi niso več lahki in prijetni, ampak polni strahu, skrivanja za figove liste, polni kazanja s prstom in skrivanja, saj človek tudi Božji glas zazna kot nekaj nevarnega in tujega (1 Mz 3,10).

Gluh za Besedo Boga, ki je bila človekova temeljna hrana, in odprt za besedo skušnjave. Posledično postane gluh za besedo sočloveka in odprt za lastno zgrešeno idejo o tem človeku, ki mu postane sovražnik (1 Mz 4).

Lahko bi rekli, da je človeštvo po padcu gluho, slepo, nemo in trdo. Res, potreben je Odrešenik, ki bi ponovno očistil naše čute. Potrebna je Devica, ki edina ob glasu Boga ne pobegne in se skrrije, ampak da sebe na razpolago, da Najvišji prevzame nase človeško naravo in jo ozdravi raztrganine ter vrne občestvo.

JEZUS OZDRAVLJA GLUHONEMO ČLOVEŠTVO

Pričelo se je torej konkretno potovanje iz kraja v kraj, kjer je Jezus iskal izgubljene, hrome, krljave, slepe, izdane, prevarane, zavržene, gobave ... in gluhoneme.

En tak ga je počakal na poti skozi Deseteromestje:

Nato je odšel iz pokrajine Tira in šel skozi Sidón proti Galilejskemu jezeru, po sredi pokrajine Deseteromestja. Tedaj so mu privedli gluhega, ki je tudi težko govoril, in ga prosili, da bi položil roko nanj. Vzel ga je k sebi, stran od množice, mu položil prste v ušesa, pljunil in se dotaknil njegovega jezika. Ozrl se je proti nebu, zavzdihnil in mu rekel: »Efatá!« to je »Odpri se!« In takoj so se mu odprla ušesa, razvezala se je vez njegovega jezika in je pravilno govoril. Jezus jim je naročil, naj tega nikomur ne povejo; toda bolj ko jim je naročal, bolj so oznanjali in nadvse osupli so govorili: »Vse prav dela: gluhim daje, da slišijo, nemim, da govorijo.« (Mr 7,31-37)

foto: www.lumoProject.com

Jezus je odšel »iz«, se napotil »skozi« in šel »proti«. Tudi Cerkev je povabljen, da odide »iz« nekatere ustaljenih navad, ki ne prinašajo več življenja, se napoti »skozi« ožino, ki je sestavni del rasti in spreobrnjenja, sprejme stisko in bolečino poslavljanja in se odpre »proti« Cilju, h kateremu je namenjena. Naš Cilj je v nebesih, kjer bo Bog vse v vsem in kjer bomo vsi združeni kot bratje na zlatem trgu. Tako ima Cerkev pomembno poslanstvo, da na zemeljski poti materinsko išče ljudi, jih spodbuja in vabi, da bi se pogumno priključili tej karavani, v kateri je največji zadnji in glavni tisti, ki je v službi drugim.

Pri vsaki evharistiji se spomnimo, kdo smo in kako smo poslani v ta svet. Ker smo že zazrti v Cilj, vemo, da je naša sedanja pot človek in ne ideja. Če pa je pot Cerkve človek, potem je Cerkev prva poklicana odpreti ušesa in srce za tolikšne krike človeštva, ki čakajo, da vsaj kdo prisluhne in tudi sliši. To dvojje namreč ni enako.

ODREŠENI GLUHONEMOSTI

Deseteromestje je pogansko ozemlje, s tem pa podoba človekove poganske težnje, ki ga nenehno obrača stran od razodetega Boga občestva in ga obrača k nemim in gluhim bogovom lastnih idej in predsodkov, ki imajo usta, pa ne govorijo (ali celo preveč govorijo), imajo ušesa, pa ne slišijo (Ps 115,5). Skozi to deseteromestje naše notranje zmede vstopa Kristus. Po sredi ... da takoj pokaže, kdo je glavni; Luč torej in ne naša tema. Ta Luč vstopa v naše kaotično stanje, porušene odnose, pretrgane povezave, ki so nam vzele brate in Očeta. In tega gluhonemega človeka »vzame k sebi, stran od množic«, ker je ljubezen Boga vedno osebna in se razodeva osebno. Da bi »položil roko nanj«, ker polaganje rok pomeni blagoslov in prihod Svetega Duha. Jezus torej tega človeka prime in ga vzame k sebi prav zato, da bi mu izkazal svojo ljubezen in vanj izlil svojega Duha.

Luka nato poudari eno ključnih Jezusovih gest, ki se je ohranila tudi pri obredu krsta. Temu človeku, ki sicer sliši, a ne razločuje, kateri glas je Očetov, kateri pa kačin, Jezus položi »prste v ušesa«, se ozre v nebo in vzdihne: »Efatá!« to je »Odpri se!«

S tem ko da prste v ušesa človeka, mu omogoči, da postane gluha za skušnjava in odprt za Očetov glas, ki se skozi odprto nebo razodeva vsakemu od nas: »Ti si moj ljubljeni sin, nad teboj imam veselje!« (Mr 1,11) Jezus tudi pljune in se dotakne jezika tega človeka. Slina je kondenz diha, zato ponazarja koncentrat Božjega diha, ki je poln Duha. Kristus torej gluhega in nemega človeka ponovno objame z vso svojo ljubeznijo in ga s tem ozdravi teme kaosa in zmede. »In takoj so se mu odprla ušesa, razvezala se je vez njegovega jezika in je pravilno govoril.«

foto_www.LumaProject.com

Kar je Jezus telesno naredil temu človeku, je Kristus duhovno in ontološko naredil vsemu človeštvu preko trpljenja, smrti in vstajenja. Prav v Getsemaniju in na križu si je grešnega in izgubljenega človeka vzel tako blizu k sebi, da se je z njim v resnici popolnoma poenotil. Ob smrti in »pretrganju« zagrinjala v templju se je dokončno »pretrgalo« in odprlo nebo, na binkoštni praznik pa je človeštvo prejelo polnost Svetega Duha, ki se je izlil v srca, na ušesa in jezike, tako da učenci dejansko slišijo Očetov glas, ki jim narekuje, kaj naj govorijo, njihovi jeziki pa govorijo jezik, ki ga vsi razumejo.

Na binkoštni praznik se tako z vso silovitostjo razodene lepota odrešenega človeštva, ki se ne skriva več za »figove liste« zaklenjenih vrat, ne kaže več s prstom na druge, tudi se ne izmika Božji govorici, temveč v molitvi prisluškuje Duhu, živi občestvo, se odpira svetu in mu govori v jeziku,

ki ga razume. Samo odrešen človek je zato tisti, ki lahko ponovno vzpostavlja občestvo, zgrajeno iz poslušanja Duha in izgovarjanja jezika ljubezni. Zato je kristjan v svojem ontološkem jedru človek bratstva.

»KDOR IMA UHO, NAJ PRISLUHNE, KAJ GOVORI DUH CERKVAM« (Raz 2,29)

Tudi danes Sveti Duh nenehno deluje v vsakem izmed nas. Ne neha nas klicati in iskati, prebujati in povezovati, da bi, kakor tako rad ponavlja papež, iz zidov naredili vrata, skupaj gradili kulturo občestva, toplino odnosov in temu svetu vrnil moč bratstva.

Ta isti Duh nas ne neha maziliti in usposablja, da bi si polni milosti upali oznanjevati evangelij miru. Vsak ve, kateri je tisti odnos, ki mora iz »putinovskega« postati Božji, iz nasilnega postati ponižen, iz oddaljenega postati ljubeče blizu. Ni treba daleč, najverjetneje je tak odnos že pod isto streho ali vsaj v istem poslopju delovnega mesta. Nekdo, ki čaka, da bi ga končno zares slišali. Tudi v Razodetju nenehno odmeva: »Kdor ima uho, naj prisluhne, kaj govori Duh Cerkvam.« In Duh govori veliko, tudi danes. Da bi nahranil svoje ljubljeno ljudstvo, ga okrepi in utrdil v zavesti ljubljenosti, ob tem pa – kakor vedno – išče dovolj odprta ušesa in dovolj svobodna srca, ki si upajo slišati in tudi odgovoriti. ...

Samo odrešen človek je tisti, ki lahko ponovno vzpostavlja občestvo, zgrajeno iz poslušanja Duha.

VPRAŠANJA ZA MOLITEV IN POGOVOR

1. Kakšen je moj odnos do Besede? Je res v njej Obličje Očeta? Si jo upam vzeti v roke in odpreti uho srca?
2. Koga mi je trenutno najtežje slišati (doma, v službi, v župniji, skupini ...)? Zakaj?
3. Slišati pomeni drugega spustiti blizu in se pustiti premakniti, tj. spreobrniti? Koliko je v meni prostora za spremembo, kakršno koli že?

Ps 40,7-9; Heb 10,4-9; Heb 4,12-13

foto: Clem Onojeghno (freelyphotos.com)

»KDO SI, GOSPOD?« PAVEL, ZGLED POSLUŠANJA

SAVLOVA OBREZA SRCA

Pavel je postal poslušalec Svetega Duha na dramatičen način, v katerem so njegov razum, srce, čuti doživeli veliko luč in temo, skozi kateri mu je Bog razodel svojo ljubezen. Njegovo srečanje s Kristusom je bilo nepozaben dialog. Preobrat ob luči in glasu pred Damaskom (Apd 9,1-8) in zastrte oči naslednje tri dni v mestu so ga zaznamovali za vedno. Bil je krščen in prejel je Svetega Duha (Apd 9,10-19). Če so na poti proti Damasku zanj še veljale Štefanove besede: »Vi, ki ste trdovratni in neobrezani v srcih in ušesih, vi, ki se vedno upirate Svetemu Duhu: kakor vaši očetje, tako tudi vi!« (Apd 7,51), na poti iz Damaska v njem odmeva pozneje zapisano spoznanje: »Bog pa izkazuje svojo ljubezen do nas s tem, da je Kristus umrl za nas, ko smo bili še grešniki.« (Rim 5,8)

Kakšna brezna so se odprla v preganjalcu Savlu, ko se je odvil dogodek Damaska, lahko samo slutimo. V samo nekaj dneh je zapustil miselnost in prepričanje, za katero je donedavno gorel in deloval z vsem bitjem, vse do uporabe

nasilja (Apd 8,1.3). Umreti stari miselnosti povzroči nastanek praznine, pri Savlu jo je napolnila izkušnja Božje ljubezni in usmiljenja. Velika gorečnost njegovega prejšnjega delovanja pomeni, da je tudi prelom in obrat povzročil v njem veliko spremembo. Damask je za Pavla nastanek drže poslušanja in zvestobe Duhu Jezusa Kristusa, ki mu je zaupal novo poslanstvo pričevanja o slišnem in videnem (Apd 22,12-21). Obreza srca (krst) je rodila Pavlovo javno pričanje za Kristusa, vendar je za trajno misijonsko delovanje Pavel moral dozoreti. Potreboval je še čas osebne poglobitve in verjetno »pocelotenja« novih duhovnih izkušenj življenja v Kristusu v novo teološko razumevanje, kar se je zgodilo v času tihih let v Arabiji in skritih kotičkih domače Kilikije in Sirije (prim. Gal 1,15-21). Iz gorečega borca za tradicije judovske vere je postal goreč apostol Jezusa Kristusa. Kot služabnik sprave z Bogom, ki jo je Kristus dosegel za vse ljudi, je bil poslan prav k poganom. Na tej poti se dialog izpred Damaska v Pavlu nadaljuje ves preostanek življenja, ponižno in ljubeče poslušanje pa je njegov sestavni del.

Damask je za Pavla nastanek drže poslušanja in zvestobe Duhu Jezusa Kristusa.

PAVEL, POSLUŠALEC

Pavlovo držo poslušanja in odprtosti lahko vidimo v več primerih. Na splošno je Pavlovo oznanjevalno delovanje močno zaznamovano z dinamiko med prejetjem ter odpora in nasprotovanju na drugi strani. Pri usmerjanju, kam naj gre oznanjevat, mu pomaga Sveti Duh in branje dogodkov vsakdanjega življenja, tudi odzivov ljudi. V Apd 16,6-10 najdemo poročilo, kako so prišli do odločitve za pot v Makedonijo. Duh jim je branil iti v Azijo in Bitinijo, odprl pa jim je pot v Makedonijo. Pavel in njegovi spremljevalci so bili sposobni ponižne poslušnosti, kjer so svoje ideje in načrte usklajevali s predlogi in vodstvom Svetega Duha.

Pustil se je voditi odzivom ljudi. V mestu Filipe jih je Lidija po krstu primorala, da so ostali v njeni hiši (Apd 16,11-15). Poslušnost Duhu je bila način delovanja prve Cerkve, ne samo Pavlova osebna drža. V Antiohiji so Pavla z Barnabom poslali na pot potem, ko jim je to naročil Sveti Duh (Apd 13,1-3). Navdih Svetega Duha so prepoznali, ko so opravljali službo Gospodu in se postili. Pred odhodom iz Mileta v Jeruzalem je Pavel efeškim starešinam govoril, da ga Duh ves čas opominja, da ga čakajo vezi in stiske (Apd 20,22). Na poti v Jeruzalem sreča kristjane, ki so ga »v moči Duha svarili, naj ne hodi v Jeruzalem« (Apd 21,4), prav tako jim je o vezeh, ki čakajo Pavla v Jeruzalemu, sporočal prerok Agab (Apd 21,10). A Pavel odgovarja, da je za ime Gospoda Jezusa pripravljen sprejeti vse, kar se mu bo zgodilo. »Ker se ni dal pregovoriti, smo odnehali in rekli: »Zgodi se Gospodova volja!« (Apd 21,14) Pavel je svoboden in pripravljen izpolniti Božjo voljo, kot mu jo uspe prepoznati, in k temu vabi tudi ostale člane Cerkve.

PAVEL, UČITELJ

Zaznamovan z izkušnjo preobrata v Damasku je Pavel v svoji odprtosti in zmožnosti prepoznavanja Božje volje zorel. Učil se ji je slediti v jasni govorici Duha, tudi v preizkušnjah in zavrnitvah. Na svojem telesu je živel in izkušal, kako je močna milost Gospodova, ki ga je vodila v prelomnih trenutkih ali ga vedno znova vrnila v življenje in mu dala moč (2 Kor 4,7-11; 11,21-33; 12,9), zato ji je vedno bolj lahko zaupal. Iz tega, kar se je sam učil, je postal učitelj drugim. Iz ljubezni do Kristusa, iz gorečnosti za novo Božje ljudstvo želi oznanjati

evangelij in še druge spodbujati k poslušnosti. Gospod je s Pavlom in njegovo besedo potrjuje s čudeži in znamenji (Apd 14,3). Pavel vernike išče v shodnicah (Apd 13,5; 14,1; 17,10-12), na krajih molitve (Apd 16,13), pomembnih pogovorov (Apd 17,16-20), tudi v zahtevnih življenjskih situacijah – v ječi, kjer se ob Pavlovi in Silovi molitvi zgodi potres (Apd 16,25-34), ob brodolomu na Malti, kjer ga najprej niso poslušali (Apd 27, 21-26), pred kraljem Agripo (Apd 26).

Pavel razlaga novost Jezusa Kristusa, pričuje, deli duhovna sporočila, kjer koli se znajde in ko se ponudi priložnost, to je sredi življenja. Ni prostora, kjer ne bi bil pripravljen delovati, kot mu narekuje Duh.

Vedno znova naleti na nasprotovanja in odpore (Apd 14,2; 13,45-50); znal se je tudi umakniti (Apd 13,51) in svoje oznanjevanje nadaljevati tam, kjer so ga bili pripravljeni poslušati.

Vse to ga je oblikovalo v globoko ponižnost in način ljubezni, ki poskuša neutrudno oznanjevati, a brez prisile, četudi kdaj z ostro besedo. Že v svojem prvem pismu se solunskemu občestvu predstavi kot mati in oče:

Nastopali smo med vami z vso ljubeznivostjo, s kakršno mati hrani in neguje svoje otroke. Tako smo vam v naklonjenosti do vas hoteli dati ne samo Božji evangelij, ampak tudi svoje življenje, in sicer zato, ker ste se nam priljubili. Saj se spominjate, bratje, kako smo se trudili in kako smo garali. Oznanjali smo vam Božji evangelij, pri tem pa smo noč in dan delali, da ne bi bili komu izmed vas v breme. Vi ste pričeli pa tudi Bog, kako sveto, pravično in neoporečno smo se vedli do vas, ki ste verovali. Tudi veste, kako smo vsakogar izmed vas kakor oče svoje otroke opominjali, spodbujali in rotili, da živite tako, kakor se spodobi pred Bogom, ki vas kliče v svoje kraljestvo in v svojo slavo. (1 Tes 2,7-12)

V pismu svojemu dragemu Filemonu piše: »Zaupam v tvojo poslušnost, saj vem, da boš storil še več, kakor te prosim.« (Flm 1,21) Išče ljudi z odprtim srcem in vero, vse do Rima (Apd 28,22-24.28.30-31). Vernike in skupnosti

Poslušnost Duhu je bila način delovanja prve Cerkve, ne samo Pavlova osebna drža.

Pavel in njegovi spremljevalci so bili sposobni ponižne poslušnosti.

podpira z govorno in pisano besedo (Flp 2,12-13). Vabi, razlaga, spodbuja (Apd 13,43-44), opozarja, da se niso tako učili o Kristusu, če so ga le poslušali (Ef 4,20-21), roti, da bi izpolnjevali Božjo voljo (Rim 12,2), da bi bili poslušni (Gal 5,5-7). Spodbuja jih: »Kristusova beseda naj bogato prebiva med vami. V vsej modrosti se med seboj poučujte in spodbujajte. S psalmi, hvalnicami in duhovnimi pesmimi v svojih srcih hvaležno prepevajte Bogu.« (Kol 3,16)

PAVEL, ZGLED IN OČE POSLUŠANJA

Poslušnost in vera sta milostni dar, Pavel se tega zaveda tudi na podlagi lastne izkušnje. Evangelij, ki ga oznanja, je evangelij milosti in vere v Jezusa Kristusa. Obreza, ki je veljavna, je obreza srca, to je po Duhu (Rim 2,29). Živi se v poslušnosti, ki je izpolnjevanje Božjih zapovedi (1 Kor 7,19). Vse to pa je mogoče v ljubezni, ki je Božje življenje, izlito v srca vernih (Rim 5,5). Pavel ve, da je staro minilo in nastalo novo (2 Kor 5,17), v Kristusu so krščeni nova stvaritev, v odprtosti milosti zmožni poslušnosti. Za svoje skupnosti moli in se veseli, da živijo ljubezen v Duhu (Kol 1,3.8). Prav Božja ljubezen (1 Kor 13) je v Pavlu storila, da živi Kristusa, je vanj oblečen, da se daruje za druge, ko jih nagovarja in zanje prenaša raznovrstne stiske. Še več, v svojem apostolskem poslanstvu se ne sooča le z nasprotovanji Judov ali drugih, ki jim oznanilo o Kristusu ne ugaja, bori se tudi z nasprotnimi duhovnimi silami, zastrtimi očmi srca, zavedenostmi, neobrezanimi ušesi po Štefanovo. Njegovo življenje v Kristusu ga vodi v samo skrivnost križa in trpljenja. Korinčane poskuša prepričati,

foto: Thomas Engler (freelyphotos.com)

da krščanstvo ni samo predstava za javnost, biti s Kristusom ni zgolj ponašanje pred drugimi, poslušati Ga ni modrost tega sveta (1 Kor 4,9-10). Sprejeti Kristusa pomeni hoditi z Njim, se odpirati Njegovim pobudam, Ga poslušati na način modrosti križa, ker je to pot v prejemanje sadov vstajenja. Pavel tako poskuša pridobiti Korinčane ne le z besedo, pač pa z darovanjem težav in trpljenja, ki ga je doletelo: »Prav do te ure smo lačni in žejni, goli in pretepeni ter brez doma. Izčrpani smo, ker delamo z lastnimi rokami. Kadar nas sramotijo, blagoslovljamo, kadar nas preganjajo, prenašamo, kadar nas obrekujejo, molimo zanje. Postali smo kakor smeti sveta, odpadki od vseh, vse do zdaj.« (1 Kor 4,11-13) Pavlova poslušnost Kristusu in zvestoba Križanemu ga tako vodita v sprejemanje križa v vsakdanjih razmerah njegovega delovanja, ker ve, da s tem sodeluje pri pridobivanju, rojevanju drugih za Kristusa (1 Kor 4,15; Gal 4,19).

Pavel je ves Kristusov (Gal 2,20). Njegova poslušnost Kristusu, ki se je začela v Damasku, je rodovitna v Duhu – Bogu se zahvaljuje za Tesaloničane, ki so s sprejetjem Gospodove besede v veliki tiski in veselju Svetega Duha začeli posnemati Pavla, Silvana in Timoteja in postali zgled vsem verujočim v Makedoniji in Ahaji (1 Tes 1,6-7). Apostol na temelju Kristusa lahko vabi svoje poslušalce, da mu sledijo tako, da ga posnemajo, da mu postanejo podobni (1 Kor 4,15; Apd 26,29; Flp 3,17). Pavlove besede in zgled življenja potrjujejo, da je poslušanje del sprejemanja in spoznavanja Jezusa Kristusa, je del poti – hoje za Kristusom. Predvsem je sestavni del ljubezni, v kateri zori pričevanje z lastnim življenjem – zgledom: »Kar ste se od mene naučili, prejeli, slišali in videli, to delajte. In Bog miru bo z vami.« (Flp 4,9) ...

*Poslušnost
in vera sta
milostni dar.*

*Pavlove besede
in zgled življenja
potrjujejo, da je
poslušanje del
sprejemanja
in spoznavanja
Jezusa Kristusa.*

foto: Julia Weihe (Unsplash)

BOG OSVOBODITELJ¹

Izraelski narod se je pojavil v zgodovini z izhodom iz egiptovske sužnosti. Ob tem je spoznal Boga kot svojega Osvoboditelja. Izrael je bil v veliki stiski v Egiptu. Klical je k Bogu svojih očetov, Abrahama, Izaka in Jakoba, in Bog jih je slišal. Zavzel se je zanje in jih z veliko močjo izpeljal iz Egipta.

Izraelci so prišli v Egipt pred dawnimi stoletji z Jožefom, ki so ga tja prodali lastni bratje. Nesrečnega mladeniča pa je varoval Bog in ga povzdignil v sam vrh države. Po njem je rešil vso deželo lakote, tudi njegove brate, ki jih je skupaj z očetom Jakobom povabil v Egipt (1 Mz 37–50).

Druga Mojzesova knjiga pripoveduje, kako so po preteku časa priseljenci postali navadni sužnji. Egipčani so se jih zaradi njihovega velikega števila začeli bati, jih zatirati in novorojenčke pobijati. Neka mati je sina v košarici spustila po Nilu. Našla ga je faraonova hči, ga posvojila in na dvoru je prejel egipčansko izobrazbo. To je bil Mojzes. Ko pa se je zavzel za zatiranega rojaka in pri tem ubil Egipčana, je moral pobegniti pred faraonom. Naselil se je v midjanski deželi, se tam poročil, imel otroke in zdelo se je, da je usoda njegovih rojakov v Egiptu dokončno pozabljena.

Tedaj pa se je Mojzesu razodel Bog. Ko je nekega dne pasel drobnico v puščavi, je zagledal grm, ki je gorel, a ni zgorel. Iz ognja se mu je oglasil Gospod: »Dobro sem videl stisko svojega ljudstva, ki je v Egiptu, in slišal njegovo vpitje zaradi priganjačev. Da, poznam njegove bolečine ... Zdaj torej pojdi! Pošljem te k faraonu, da izpelješ moje ljudstvo, Izraelove sinove, iz Egipta!« (2 Mz 3,7.10) Mojzes se je obupno branil naloge, ki ga je povsem presejala. Med njegovimi ugovori je največ pozornosti vzbudilo vprašanje o Božjem imenu in skrivnostni Božji odgovor 'ehyeh 'āšer 'ehyeh (JAZ SEM, KI SEM) (3,14). Po Mojzesu je Izraelu dano novo Božje ime, toda v povezavi z dosedanjo zgodovino. Kajti Bog tudi reče: »Gospod, Bog vaših očetov, Bog Abrahamov, Bog Izakov in Bog Jakobov ...« Ime, narejeno iz glagola *hāyā* (biti), izraža Božjo prisotnost: »Jaz sem tukaj, sem z vami, za vas ...«

Na ugovor (»Kdo sem jaz, da bi šel k faraonu in izpeljal Izraelove sinove iz Egipta?«) dobi Mojzes zagotovilo, da bo Bog z njim. Toda prerok mora biti prepričan, da v njem deluje Božja moč, zato mu Bog da znamenja. Mojzes se ukloni in gre k faraonu z zahtevo, naj odpusti ljudstvo. S tem se začenja znameniti spopad med Bogom, ki je resnični Bog, in človekom, ki se je imel za boga. Človek – namišljeni bog je uporno zavračal Božji ukaz, naj sužnje osvobodi. Zaradi neposlušnosti ga zadene deset nadlog, dovolj, da bi spoznal pouk. Toda samodržec je raje žrtvoval svojo deželo in ljudstvo, kot da bi priznal Boga nad seboj. Nadloge, kakršne so jih zadele, so sicer pestile Egipčane vsako leto, ko je Nil preplaval bregove. Toda tokrat so Izraelci doživeli, da se je po njih Gospod zavzel zanje. Faraon je nazadnje moral popustiti. V teh nadlogah so spoznali Jahvejevo moč, ki je onemogočila mnogo številnejše in močnejše nasprotnike. To je bilo za Izraelce pravo razodetje. Spoznali so, da njihov Bog gospoduje nad silami narave, ki so jih njihovi poganski sosede imeli za božanstva.

Potem ko so Izraelci odšli, jih je ves čas spremljal Gospod: »Gospod pa je hodil pred njimi podnevi v oblačnem stebru, da jih je vodil po poti, in ponoči v ognjenem stebru, da jim je svetil.« (2 Mz 13,21) Največjo moč pa je pokazal, ko je pred njimi odprl Rdeče morje, da so šli čezenj, medtem ko je egipčanska vojska utonila (2 Mz 14).

S tem dejanjem je Gospod rešil Izrael in ga ustanovil kot narod. Izhoda so se Izraelci vsako leto spominjali v pashalnem praznovanju. V Novi zavezi je postal podoba Jezusovega prehoda iz smrti v življenje in podoba krščanskega krsta. »S krstom smo bili torej skupaj z njim pokopani v smrt, da bi prav tako, kakor je Kristus v moči Očetovega veličastva vstal od mrtvih, tudi mi stopili na pot novega življenja.« (Rim 6,4) •••

¹ Prirejeno po Kustić, Živko. Prev. 2000. *Mali ključ Svetega pisma*. Maribor: Slomškova založba.

V NASLEDNJI ŠTEVILKI
bomo spoznali ključ
Zaveza in nezvestoba.

Lucija Rožman nam predstavlja umetniški podobi patra Marka Ivana Rupnika, ki ju uradno imenujemo *Ikoni oz. diptih sinodalnosti* in predstavljata uradno simboliko sinodalnosti Cerkve. Prva ikona oz. prvi del diptiha krasi naslovnico tokratne številke.

STKANI V OBČESTVENO ŽIVLJENJE

IZKUŠNJA LUČI – PRAZNIK BARV

Človek svet razume s pomočjo luči in dejansko je Bog na začetku ustvaril luč. Toda kako človek izkusi luč? Pričevalke luči so barve in izkušnja luči je praznik barv. To so razumeli že prvi kristjani, ki so smisel in pomen barv brali v ključu vere. Celotni diptih je zaznamovan z rdečo in modro barvo, ki znotraj starodavne krščanske tradicije pomenita barvi Kristusove Božječloveškosti in Cerkve. Za prve kristjane je rdeča predstavljala barvo Boga, Božje življenje, ki se daruje, modra pa barvo človeka, saj je edino bitje, ki gleda nebo, vsa ostala bitja so namreč obrnjena proti zemlji. Na kratko si pogledajmo, o kakšnem življenju pričujeta rdeča in modra barva.

Rdeča predstavlja barvo Boga, ki se daruje, modra pa barvo človeka, saj je edino bitje, ki gleda nebo.

KRIŽANJE – SPRAVA Z BOGOM OČETOM IN MED LJUDMI

»Izraelovim sinovom je poslal besedo in jim sporočil evangelij miru po Jezusu Kristusu, ki je Gospod vsega.« (Apd 10,36)

Kristus je mir celotnega človeštva, saj je On tisti, ki je uresničil spravo. Sprava namreč ni sad našega napora, ampak je sprejetje daru: »Vse je od Boga, ki nas je po Kristusu spravil s seboj, nam pa naložil službo sprave ...« (2 Kor 5,18) Naše poslanstvo je oznaniti spravo, ki jo je Bog dopolnil v Kristusu Jezusu. »Bog je namreč hotel, da se je v Njem naselila vsa polnost in da je po njem spravil s seboj vse stvarstvo, saj je s krvjo njegovega križa, se pravi po njem, pomiril, kar je na zemlji in kar je v nebesih.« (Kol 1,19-20) Sprava torej objame celotno vesoljno telo, nebo in zemljo.

Na prvem delu diptiha vidimo Kristusa, ki se kot bivališče Boga, kot resnični tempelj (prim. Jn 2,21) daruje na križu. V svoji daritvi, ne le izbrani skupini ljudi, ampak celotnemu človeštvu, podre zid, ki je

ločeval izbrano ljudstvo od poganov. »Kajti on je naš mir, on, ki je iz obeh napravil eno, s tem da je podrl steno pregrade, to je sovraštvo.« (Ef 2,14) Religija kot taka želi s pomočjo postave premagati brezno razdalje med Bogom in človekom, toda postava ne more dati življenja, ki bi zapolnilo razdaljo, ki nas ločuje od Boga, torej življenja brez greha in brez smrti (prim. Gal 3,21). Religija pod iluzorično pretvezo, da je človek postave privile-

Marko Ivan Rupnik, Ikona sinodalnosti

giran pred Bogom, ustvari zid ločitve med izbranim ljudstvom in poganom. Toda apostol Pavel zelo jasno razblini to religiozno iluzijo (prim. Rim 3,9-20).

V Kristusu je premagana ločitev med religioznimi ljudmi in ostalim človeštvom, prav tako pa je ob uri njegove smrti porušen še drugi zid ločitve, in sicer z Bogom: »Jezus pa je zaklical z močnim glasom

S Kristusove strani pritečeta voda in kri – simbola zakramentov, sinovskega življenja, ki ga Cerkve daje piti celotnemu človeštvu.

in izdihnil. In zagrinjalo v templju se je pretrgalo na dvoje od vrha do tal. Ko je stotnik, ki je stal nasproti Jezusu, videl, da je tako izdihnil, je rekel: »Resnično, ta človek je bil Božji Sin.« (Mr 15,37-39) Gre za polno razodetje tega, kar se je že zgodilo na začetku evangelija, ko Jezus izstopi iz Jordana: »Brž ko je stopil iz vode, je zagledal nebesa, ki se razpirajo, in Duha, ki se je spuščal nadenj kakor golob. In zaslišal se je glas iz nebes: »Ti si moj ljubljani Sin, nad teboj imam veselje.« (Mr 1,10-11) Nebo se je razprlo in Sveti Duh je zapolnil razdaljo med Očetom in Sinom. Tako se razodene občestveno bivanje, saj je Sveti Duh Gospod občestvene življenja in končno lahko Bog kot Oče navede človeka kot sina. Oče v Kristusu končno najde človeka v svoji resnici.

Vidimo, da je Kristus oblečen v duhovnika, saj njegovo duhovništvo pomeni edinstvo človeka z Bogom Očetom. Pod križem stoji Marija, Mati Božjega Sina, ki je izročena človeštvu kot Mati in ki jo Cerkev sprejme kot resnično podobo same Cerkve.

S Kristusove strani pritečeta voda in kri – simbola zakramentov, sinovskega življenja, ki ga Cerkev daje piti celotnemu človeštvu. Vsebina keliha je Božje življenje, torej dar Svetega Duha, ki nas tke v občestveno življenje oseb. Pravzaprav lahko na podobi vidimo goloba z odprtimi krili, ki povezuje Kristusovo rano in kelih. Kelih se razodeva kot univerzalni klic, namenjen vsakemu človeku,

je povabilo k »pitju« sinovskega življenja, k pitju ljubezni, torej povabilo k občestvenemu, darovanjskemu načinu bivanja.

SVETI DUH, DAR LJUBEZNI, KI ODPRE VRATA SPOZNANJU

Drugi del diptiha nas postavi pred Očetovo roko, s katere se kot rosa spuščajo plameni Svetega Duha, ki svobodno zavejejo, kjer hočejo (prim. Jn 3,8). To pomeni, da Sveti Duh lahko deluje tudi pred krstom: »Ti ljudje so prejeli Svetega Duha tako kakor mi. Ali more kdo braniti, da ne bi bili tudi krščeni z vodo?« (Apd 10,47) Tako kot za ljudi Stare zaveze tudi za nas kristjane obstaja nevarnost, da vera kot novo, občestveno življenje postane religija, struktura s predpisi, nauki in moralnimi zapovedmi, ki jih moramo izpolnjevati, da bi se skladali z religioznim idealom, in prav to začrta mejo med nami in drugimi. Zato je osrednja figura te podobe sveti Peter, ki se z desnico bje po prsih, saj je ravno Sveti Duh tisti, ki mu odpre oči in pokaže, da s svojim navdihom lahko gane tudi srce tistega, ki ne pripada Abrahamovim potomcem.

Tako se je rodila podoba večnih binkosti, kjer okrog mize v središču vidimo apostola Petra z apostoli in na njegovi desni stotnika Kornelija s svojo družino. Na mizi je razgrnjen prt z vsemi živalmi, s pomočjo katerega Peter razume, da noben človek ni posveten: »Rekel jim je: »Dobro veste, da je zoper postavo, če se človek judovskega rodu družiti ali shaja s človekom tujega rodu. Meni pa je Bog pokazal, da ne smem nobenega človeka imenovati omadeževanega ali nečistega. Zato sem brez ugovora prišel, ko ste me poklicali.« (Apd 10,28-29) Na vse zbrane se spuščajo plameni Svetega Duha, ki vse razsvetlujejo in jim podarjajo sinovsko življenje, da lahko živijo kot sinovi in zato tudi kot bratje in sestre.

Občestvo med vsemi brez izključujoče prednosti posameznikov je mogoče le, ker nas Sveti Duh nenehno tke v odnos Očeta in velikonočnega Jagnjeta (prim. Raz 5,6), ki je radikalno usmerjeno k Očetu. Jagnjetova rana povzame to, kar smo kontemplirali na prvi podobi, in nas opominja, da je sinodalnost dar, ki se rodi v Kristusovem srcu. Sinodalnost je torej tisti način bivanja in skupne hoje, ki nas v luči Svetega Duha in v moči Sinove velike noči usmerja k Očetu in nam pomaga razločevati Njegovo voljo. •••

Na mizi je razgrnjen prt z vsemi živalmi, s pomočjo katerega Peter razume, da noben človek ni posveten.

Na vse zbrane se spuščajo plameni Svetega Duha in jim podarjajo sinovsko življenje.

foto_Marek Pivnicki (Unsplash)

CERKEV NIMA NASLOVA ALI O KRIŽU, KI JE ZACVETEL

*Tisti,
ki so si cerkev
predstavljali
kot zastarel
muzejski
oddelek,
so postali naši
bratje in sestre
in sodelavci.*

To ni moje župnišče, ampak je naše.

Enako je veljalo za kuhinjo v župnišču, vrata, travnik okoli župnišča, okolico cerkve, pastoralne pripomočke, birmanske vikende, skavte, sodelovanje pri maši – od petja, uvodov in celo za pridigo je to kdaj veljalo.

Takšno župnišče, travnik in cerkev so zame kmalu postali dom.

Pa zdaleč ne samo zame.

Iz Ljubljane smo se tako vozili domov ... k staršem in vedno tudi domov – v župnišče.

Tam smo se drug ob drugem brusili. Tu in tam do solz. Odkrili smo svoje talente in jih imeli priložnost uporabiti. Ne samo zase, ampak tudi za druge.

Prvikrat smo imeli priložnost animirati

množico mlajših bratov in sester, prijatelj je v teh letih postal pravi tehnični mojster, prijateljice vrhunski pevski sestav, moji sovrstniki pedagogi z milijoni ur prakse ...

Sama pa teologinja, skavtska voditeljica in animatorka.

Tisti, ki so si cerkev predstavljali kot zastarel muzejski oddelek, so postali naši bratje in sestre in sodelavci ...

foto_Junior Reis (Unsplash)

Šmarnice so cvetele tudi jeseni.

Ker skupnost kristjanov v moji župniji ni bila župnik.

In tudi ne stene župnišča in cerkve.

Ampak smo bili to vsi mi. Skupaj.

Zgoraj opisano ni končni namen sinode, ki se trenutno dogaja v cerkvi.

Je življenje, ki mi ga je bilo dano živeti preteklih 16 let, ker je nekaj več kot polovica mojega doseganega življenja.

In potem?

Potem je zapihal veter ...

Spraševali smo se, ali gre za Svetega Duha. Bolje rečeno, v to smo skušali verjeti. In to počnemo še danes.

Globoko prepričana sem, da smo živeli malo pred časom. In na to sem upravičeno ponosna. Vem, da je to dar. Dano nam je bilo okusiti sinodalnost, jo živeti.

Čisto zares.

In potem ... smo ostali brez pastirja, ki je vsa ta semena zasejal med nas ... Prav v času, ko Cerkev spodbuja k sinodalni naravnosti.

Lahko si predstavljate, kako zelo naporno je trenutno za nas ujeti logiko Boga in koliko vprašanj je bilo v molitvah naslovljenih nanj. Človek bi celo pomislil, da gre za neke posebne vrste Božji humor. Nekaj časa sploh nisem slišala. Kaj šele videla ...

Potem pa sem pred nekaj dnevi doživela tisto, kar sem preteklih 16 let imela že kar za samoumevno. »Teja, kaj bi prebrala prosim berilo?«

V tuji cerkvi, 100 in nekaj kilometrov od doma.

In tam je stal križ.

Ki je cvetel.

Čisto zares.

Na križu je vzcvetelo cvetje in zelenje.

Če bi mi kdaj kdo rekel, da se mi bo zarosilo oko in da bom ganjena ob prošnji, da preberem Božjo besedo, bi pomislila, da ima zelo slab smisel za humor.

Spoznala sem, da križ čisto zares lahko postane cvetoče drevo, ki kliče v Življenje ...

Odpirati vrata, z odprtim srcem ... tujcu ...

Prisluhniti in verjeti, razdeliti in podeliti ... povabiti ...

A je lahko kaj bolj sinodalnega?

Omenjenemu povabilu so se pridruževala nova in nova ...

Spoznavam, da Cerkev nima naslova.

In da je »doma« v vsaki sestri in vsakem bratu.

V babici, ki me upajoče sprašuje, kaj naj naredi, da bi njeni otroci in vnuki želeli spoznati Boga.

V najstnici, ki pride na kakav po šoli in želi podeliti svoj dan ...

V drobni beležki, ki je obležala v skladišču in postane dar za zapisovanje duhovnih misli.

V birmancih, ki smo jim pripravili birmanski vikend prvokrat sami animatorji, a vendar v resnici z znanjem, ki smo ga prejeli 16 let.

Cerkev je v zbiranju dobrin za brate in sestre iz Ukrajine.

Pa na YouTubeu in drugih videih nešteti kristjanov z vsega sveta, ki nagovarjajo s pomočjo digitalnega znanja.

Cerkev je v slavnem večeru, skupni molitvi, čaju pred tujo cerkvijo – ki postane naenkrat domača ...

Cerkev smo namreč mi vsi. •••

Skupnost kristjanov v moji župniji ni bila župnik. In tudi ne stene župnišča in cerkve. Ampak smo bili to vsi mi. Skupaj.

Spoznala sem, da križ lahko postane cvetoče drevo, ki kliče v Življenje.

Spoznavam, da Cerkev nima naslova.

IZZIV

1. Kje lahko postanem živi gradnik Cerkve?
2. Koga lahko povabim in pritegnem, da postane sodelavec Božjega kraljestva?
3. Kako se lahko vrata Cerkve tudi z mojo pomočjo odprejo za tiste, ki že (pre)dolgo niso pokukali vanjo?

foto_wikipedia.org

ZAKAJ JUDJE PRITRJUJEJO MEZUZE NA PODBOJE VRAT?

V številki, ki je posvečena poslušanju, pogosto omenjamo *Šema, Izrael – Poslušaj, Izrael* (5 Mz 6,4-9). Ker se odlomek zaključí z navodilom, da je te besede treba zapisati na hišne podboje, judje kot znamenje poslušnosti na podboje vrat namestijo posebno ohišje oz. škatlico, v kateri sta shranjena dva svetopisemska odlomka: 5 Mz 6,4-9 (*Šema, Izrael*) in 5 Mz 11,13-21. Tudi drugi odlomek se začne s podobnim povabilom: »Če boste torej natančno poslušali (db. poslušno poslušali) moje zapovedi ...« in zaključkom: »Napiši jih na hišne podboje!« Oba odlomka torej povežeta poslušanje s hišnimi podboji, s krajem bivanja, ki predstavlja

konkretnost in resničnost življenja. Prvi in primarni prostor uresničevanja poslušnosti je potemtakem dom, domače okolje.

Kaj je mezuz?

Hebrejska beseda *mezuz* pomeni podboj (*mezuzot* v množini): »Napiši jih na hišne podboje (*mezuzot*)!« (5 Mz 6,9; 11,20) Beseda se tako nanaša ali na pergament, imenovan *klaf*, na katerem sta napisana odlomka iz Pete Mojzesove knjige, lahko pa preprosto označuje ploščato škatlico, ohišje, pritrjeno na podboj judovskega bivališča, v kateri je pergament shranjen. *Mezuz* ima dve funkciji:

foto_Adrian Gryczuk (wikipedia.org)

foto_Gryffindor (wikipedia.org)

vsakič, ko nekdo vstopi ali odide, spominja na zavezo z Bogom; služi pa tudi kot razpoznavni simbol, da je to bivališče judovsko.

Klaf

Klaf je pergament s svetopisemskim besedilom, ki ga ročno napiše oz. prepíše posebej usposobljena oseba v skladu z natančnimi judovskimi predpisi. Pergament je zviti od leve proti desni, tako da se pri razvijanju pojavijo prve besede svetopisemskih odlomkov (hebrejščina se piše z desne proti levi). *Klaf* se vstavi v ohišje, ki se ne sme trajno zapečatiti, saj je treba pergament odviti in pregledati dvakrat v sedmih letih, da se preveri, ali je katera od črk zbledela ali je poškodovana (npr. zaradi plesni). Za ohišje ni posebnih zahtev. Lahko je pripravljeno doma ali je kupljeno, lahko je poljubne velikosti, oblike in iz poljubnega materiala.

foto: mysanantonio.com

besedami, če nekdo vstopa skozi vrata s hodnika v spalnico, mora biti na desnem delu vratnega ogrođja, tj. na desnem podboju, ne glede na to, ali je kljuka na desni ali levi strani. Vedno mora biti v spodnjem delu

zgornje tretjine podboja (nekako v višini oči povprečno visoke osebe); in sicer z rahlim naklonom, postrani, s spodnjim delom ohišja proti vhodu. Ohišje mora biti varno pritrjeno na vrhu in na dnu (ni primerno, da samo visi z žeblija). Če je podboj vrat preozek za naklon, jo je mogoče pritrditi navpično, vendar mora biti pritrjena ali prilepljena na vrhu in na dnu.

Tik pred pritrditvijo *mezuze* se izreče poseben blagoslov: »Blagoslovljen bodi, Gospod, naš Bog, kralj sveta, ki si nas posvetil s svojimi zapovedmi in nam ukazal pritrditi mezuzo.« Po recitiranju blagoslova vsi prisotni odgovorijo z »amen«.

Kje in kdaj se obesi mezusa?

Mezusa mora biti pritrjena na podboje vsakega prostora v hiši, ne le na podboje vhodnih vrat. Izjema so kopalnica, stranišče, pralnica, kurilnica, garaža, hodnik ipd. Namestiti jo morajo čim prej po naselitvi in ne kasneje kot v tridesetih dneh. Začasno prebivališče, če je to manj kot trideset dni, je ne zahteva; podobno ne pisarna, urad ali kakšen drug kraj poslovanja.

Ko se judovska družina preseli, ne sme odstraniti *mezuz*, če ve, da se bo na isti kraj kasneje preselila druga judovska družina. Če je ohišje dragoceno (ali je del družinske zapuščine), se lahko nadomesti z drugim ohišjem, vendar *klaf* ostane. V primeru, da se v isti kraj naseli družina pogonov, je treba *mezuze* odstraniti.

Kako pritrditi mezuzo?

Mezusa mora biti pritrjena na desni podboj vrat (gledano s smeri vstopa v prostor). Z drugimi

foto: Clark Young (Unsplash)

Ali je mezusa amulet?

Pergament (*klaf*) je popisan samo na eni strani. Na njegovi hrbtni strani se pojavi samo ena beseda: Šadaj (שַׁדַּי; v SSP »Bog Mogočni«), eno od imen, ki se v Svetem pismu uporablja za Boga. Ko je zvitek pravilno zviti, je »Bog« obrnjen proti človeškemu obličju. Hebrejska beseda Šadaj je sestavljena iz treh črk, *šina*, *daleta* in *yoda*, ki so tudi akronim oz. začetnice fraze *šomer daltot yisrael*, varuh Izraelovih vrat.

Delno zaradi tega napisa, deloma zaradi vraževerja je *mezusa* včasih dobila status amuleta, čarobnega talismana. Ne samo v srednjeveških kulturah, ampak tudi v naših časih nekateri pojasnjujejo nesreče kot posledico njene

odsotnosti. Vendar *mezusa* ni nekakšna »zaščitna naprava«, njena odsotnost ni razlog nesreče. *Mezusa* je znak in opomnik zaveze, ljubezni in predanosti ter predvsem znak pripravljenosti poslušati in slediti Božji volji. •••

POSLUŠAJ, NOVI IZRAEL: ŠEMA V PATRISTIČNI RAZLAGI

Podobno kot je Kristus potrdil judovsko izpolnjevanje zapovedi *šema*, ko jo je navajal kot najpomembnejšo od zapovedi (prim. Mt 12,29), so tudi zgodnji cerkveni očetje priznavali, da je judovska razlaga *šema* v njihovih časih veljala za natančno in dobesedno branje besedila, čeprav so se med judovskimi in zgodnjekrščanskimi razlagalci oblikovale ključne teološke razlike. S prihodom Kristusa poznavanje in priznavanje enega Boga ni zadostovalo samo po sebi, saj je Božji Sin razodel trinitaričnost Boga, s tem pa so morali zgodnjekrščanski avtorji na novo oblikovati pojem enosti in trojnosti v Bogu, kar se je razvilo tudi na polju razlage *šema*.

Razlaga vrstice 5 Mz 6,4 je pri prvih krščanskih avtorjih presegla goli dobesedni pomen v smislu »starega« Izraela in je v duhovnem pomenu prešla na »novi« Izrael, na tiste, ki so priznavali Kristusa za Gospoda. Tertulijan v razlagi tega odlomka poudari prav ta prehod: »Te besede, ki jih je izrekel že Mojzes, zagotovo veljajo za vse, ki jih bo Gospod, Izraelov Bog, na podoben način popeljal iz Egipta, iz nadvse vraževernega sveta in iz bivališča človeškega suženjstva.« (*Scorpiace* 2.13) Podobno stališče zagovarja Atanazij Aleksandrijski: »Je mar božanski nauk, ki odpravlja brezbožnost poganov ali malikov, obmolknil in pustil človeški rod povsem brez spoznanja o Bogu? Ne, marveč predvideva njihovo razumevanje, ko pravi: ›Poslušaj, Izrael, Gospod, tvoj Bog, je en Bog.‹« (*Contra gentes* 3.46.1) Patristični avtorji so torej ovrednotili judovsko vero zaradi ohranjanja temeljnega spoznanja enega Boga, vendar je razvoj kristologije postal izhodišče za novo, globlje razumevanje edinosti Boga.

ŠEMA MED ENOSTJO IN TROJNOSTJO BOGA

Pogosta pot razlage 5 Mz 6,4 je krščanske apologete vodila k prepričanju, da je Mojzes s tem vzklikom zavrnil vse malike in poudaril monoteizem, enost Boga. Avguštin je bil prepričan, da se

je to v polnosti dogodilo šele s krščanstvom: »Kdo drug je porušil te sisteme, če ne Izraelov Bog? Temu ljudstvu so namreč božanski glasovi, ki so bili namenjeni Mojzesu, oznanili: ›Poslušaj, Izrael: Gospod, tvoj Bog, je en Bog. Ne delaj si nobene podobe ali kakršne koli podobnosti česar koli.‹ ... Toda kdo naj reče, da Kristus in kristjani niso povezani z Izraelom? ... Kristus je bil namreč Abrahamov zarod in isti Bog je (zdaj v Kristusu) naročil, obljubil in pokazal, da je te praznoverne predstave odpravil.« (*De consensu evangelistarum* 1.26.41)

Ta enost Boga je na eni strani sprva pomenila oddaljitev od mnogoboštva in navezavo na filozofske tradicije, ki so govorile o enotnosti božanstva (Filon Aleksandrijski, srednji stoicizem, neoplatonizem), po drugi strani pa so v starozavezni potrditvi enega Boga kristjani razumeli tri Božje osebe. Janez Krizostom, ali pa pred njim Atanazij, je denimo v *šema* videl potrditev Kristusovega božanstva, vendar so bili Kapadočani odločilni za razvoj nauka, kako v enem Bogu sobivajo tri božanske osebe oz. hipostaze.

POSLUŠATI IN LJUBITI

Onkraj doktrinalne razlage *šema*, s katero so se kristjani oddaljili od judovstva, zgodnjekrščanska književnost ponuja še veliko širšo razlago te prve zapovedi. Ambrozij Milanski izpostavlja prav vidik poslušanja, saj nas Bog predvsem vabi, da mu prisluhnemo: »Postava pravi: ›Poslušaj, Izrael, Gospoda, svojega Boga.‹ (5 Mz 6,4) Ne pravi ›govôri‹, ampak ›poslušaj‹. Eva je padla v greh, ker je možu povedala, česar ni slišala od Gospoda, svojega Boga. Prva Božja beseda je: ›Poslušaj.‹« (*De officiis* 1.2.7) Vse naše govorjenje naj torej izvira predvsem iz prisluškovanja Božji besedi, saj, kot opozarja slavni milanski škof, nas lahko govorjenje, ki ne temelji na Božji osnovi, zavede v greh. Avtor latinske razlage Matejevega evangelija iz 5. stoletja namenja posebno pozornost poslušanju (prim. Mt 7,24.26):

»Zato se ne smemo čuditi, da je vse, kar slišimo, rekel ali dal Bog, saj je vse podrejeno njegovi moči. Ljudje so v tišini in resnobi poslušali in z začudenjem napredovali v moči njegovih besed, kajti občudujoče začudenje, čeprav ne izvira iz vere, je vendarle spodbuda k veri. Kdor se namreč navdušuje nad besedami nauka, čeprav še ne veruje, vendarle stoji na pragu vere.« (*Opus imperfectum in Matthaëum*, hom. 20)

Nadalje opisuje preprostost Jezusovih poslušalcev: »Presenečene so bile množice, to je preprosto ljudstvo. Tam ni bilo farizejev, voditeljev ljudstva ali duhovnikov, ki običajno ne poslušajo z željo, da bi se naučili, ampak da bi nasprotovali, ne da bi dosegli odrešitev, ampak da bi našli lažno obtožbo; zato so bili tam samo preprosti ljudje, ki so poslušali s preprostostjo.«

V razlagi prilike o sejalcu, kjer je prav tako pozornost na poslušanju (prim. Mt 13sl.), Hieronim izpostavi, da moramo »naprej poslušati, šele nato razumeti, ko pa enkrat razumemo nauk, moramo obroditi sad – stoternega, šestdeseternega ali trideseternega« (*Comm. in Mt.* 2.13.3). Zakonitost krščanskega življenja torej sledi naslednji shemi: poslušanje, doumetje, sadovi. Če bi vrstni red obrnili in v svojem življenju poslušanju odvzeli primat, na prvo mesto pa postavili denimo delovanje, ne bi sledili evangelijski logiki – morda bi slišali, a ne doumeli (prim. Mt 13,13; Iz 6,9). Hieronim tovrstno stanje imenuje otrditev ušes (*gravitas aureum*), ki pa se mu lahko izognemo s svojo svobodno odločitvijo za poslušanje. Tako bomo doživeli, kar opisuje Izaija: »Gospod je naznanil/razodel mojim ušesom.« (Iz 5,9; 22,14)

SMISEL POSLUŠANJA

Ko Janez Krizostom razlaga Jezusove besede »Poslušajte in doumite!« (Mt 15,10), jasno izpostavi, da je Kristus svoje učence najprej poklical in jih zbral, da bi jih nato skupaj napravil bolj pozorne in bi jih lahko pripeljal h globljemu spoznanju.

Če je šema prva in največja zapoved, lahko prav na koncu Svetega pisma odkrijemo, k čemu vodi poslušanje (Boga): »In kdor posluša, naj reče: »Pridi!«« (Raz 22,17) Poslušajoča Cerkev, oplojena s Svetim Duhom, lahko Gospodu Jezusu izreka prošnjo »Pridi!«, saj razume njegovo obljubo, da se bo vrnil. Poslušanje na neki način že uresničuje in ponavzočuje Gospodovo prisotnost. Beda Častiljivi to razlaga pod vidikom glave

in telesa Cerkve: oba vabita posamezne ude k veri. »Kdorkoli je v svoj um sprejel notranjo luč vere in ljubezni, naj k njej povabi še druge.« (*Comm. in Apoc.* 38.75) Poslušanje torej vodi k aktivni ljubezni.

Kasiodor ob tem poudarja vsebino prve zapovedi: »Kot uči postava: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem svojim srcem in vso svojo dušo.« (5 Mz 6,5) Toda človek, ki vse svoje upanje polaga v Gospoda, ga tudi hvali z vsem srcem. Ne zaupa več v tolažbe tega sveta, ko se je s popolno čistostjo duha poučil o Gospodu.« (*Expositio psalmorum* 85.12)

Ljubiti Boga z vsem srcem tako pomeni položiti vse svoje upanje vanj – in ne v posvetna zagotvila – kar pa slednjič pripelje do sreče, do hvaljenja Boga. •••

Kasiodor, rokopis iz 12. stoletja, Univerzitetna knjižnica Leiden

foto: Martin Adams (Unsplash)

TISTA, KI JE ŠLA POSLUŠAT, KDO TRKA SREDI NOČI

Apd 12,1-19

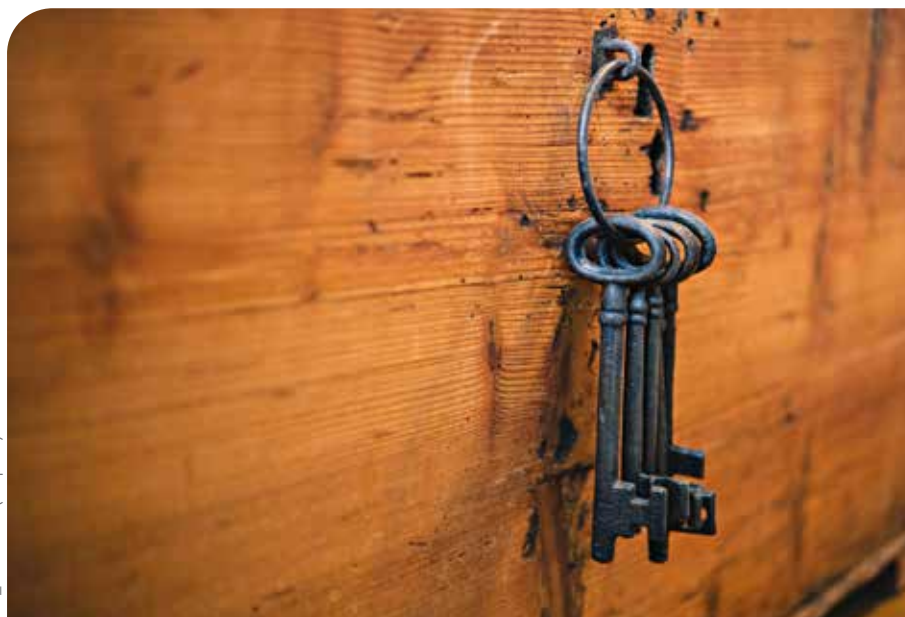
»Potrkal je na vežna vrata in služkinja z imenom Roda je šla poslušat, kdo trka.« (Apd 12,13)

V Apd 12,1-19 preberemo, da je kralj Herod mutiral v populista. Nekomu je bila prva skupnost kristjanov trn v peti. Herodu so najbrž namigovali, da je treba vrste kristjanov razredčiti. Zato je Herod na ljubo nasprotnikov Poti udaril po nekaterih, ki so vodili Cerkev. Pod mečem je padel Janezov brat Jakob, nato so vrgli oko na Petra. Aretirali so ga in ga vrgli v ječo, da bi mu po pashi sodili. Stražilo ga je kar šestnajst hrustov. Zadnjo noč, po kateri je imel stopiti pred sodišče, je prvak Cerkve spal med dvema stražarjema, »Cerkve pa je zanj vztrajno molila« (12,5). Predpostavljam, da bratje in sestre niso prosili za kakšno čudežno intervencijo, pač pa le za to, da bi Bog opogumil sicer bojzljivega Petra, da bi nekako zdržal zasliševanje in sodbo. Ampak Petrova ura še ni bila

prišla. Moral je pričevati še marsikje, nazadnje v večnem mestu Rim.

Peter je torej spal. Vsi so spali, kajti nihče ni zaznal dogajanja v celici. Petra je nekdo močno sunil v bok. Predramil se je in zagledal Gospodovega angela, oblitega s svetlobo. Rekel je Petru, naj vstane. »In verige so mu padle z rok.« (12,7) Saj ne moreš verjeti! Nato se je moral še obuti in obleči, potem sta mimo spečih stražarjev šla do glavnih vrat, in tudi ta so se sama odprla. Peter ni vedel, ali sanja ali vidi prikazen. Na ulici je angel »izpuhtel«; Peter se je šele zunaj zavedel, kaj se je zgodilo. Stopil je do hiše Marije, matere pokojnega Janeza Marka, kjer je bilo molitveno srečanje. Vedel je, da ga bratje ne bodo pustili brez podpore. Cerkve je molila tako zavzeto, da ni nihče slišal, ko je Peter potrkal na duri. Le Rodi se je zazdelo, da nekdo trka. Šla je k vratom in *poslušala*. Tako so pred

foto_Silas Kohler (Unsplash)

vrati s strahom prisluškovali preganjanci vseh ideologij in vseh revolucij. Spomnimo se samo Ane Frank ... Roda je prepoznala (*razločevanje!*) Petrov glas in od samega veselja ni odprla, ampak je stekla povedat ostalim: »Peter stoji pred vrati!« (12,14) Odvrnili so ji: »Blede se ti!« (12,15) Ona pa je zatrjevala, da je res. Kaj naj bi bilo res? Da je Peter pred vrati ali da se Rodi blede? Kristjanom se rado zgodi, da molimo in prosimo Gospoda in imamo svoje predstave, kako naj bi nas Gospod uslišal. Niti ne opazimo, da smo uslišani, ker odgovor ne pride tako, kot smo si predstavljali. Bog ima pač svoje metode. V Petrovem primeru očitno ni nihče pomislil, da jim ga bo Gospod vrnil živega in zdravega. Na novico, da je Peter pred vrati, so se torej odzvali z vprašanjem, ali se Rodi blede; ubogi Peter pa je naprej trkal po vratih. Roda se je vrnila in končno odprla.

»Ko so nazadnje le odprli, so ga zagledali in osupnili. Z roko jim je dal znamenje, naj bodo tiho, in povedal jim je, kako ga je Gospod rešil iz ječe ... nato pa odšel in odpotoval v drug kraj.« (12,16-17) Peter je ravnal razumno. Umaknil se je, sicer bi ga kralj že čez nekaj ur spet ukazal aretirati. Naročil je le, naj vse povedo Jakobu, ki je vodil skupnost, in vernim bratom, da ne bi trpeli stiske zavoljo njegove usode.

Zakaj Rodo vidim oz. vidimo kot zanimivo osebo in v čem nam je lahko vzornica? Predstavljajmo si, kaj se je dogajalo: Kristusovi učenci so se srečali, da bi v zavetju noči v molitvi podprli Petra.

Ne vemo, kako so posredovali zanj. Ali so molili starozavezne molitve ali so peli psalme; ali so molili spontano eden po eden ali vsi hkrati? Ali so molili glasno ali šepetaje? Gotovo pa so bili vsi globoko v skrbeh za usodo apostola Petra. Misli so tavale od ene slabe možnosti do druge. Najbrž nihče ni prisluškoval, kaj se dogaja v hiši in na dvorišču. Nihče razen Rode! Bila je budna in zelo, zelo čuječa. Ob vsem dogajanju tiste noči ji je uspelo zaznati tiho trkanje in klicanje. Sprva ni bila povsem prepričana o tem, ampak že naslednje trkanje je povsem zaznala in hitela k vratom. Pozorno je prisluhnila in celo prepoznala Petrov glas!

Kako dobro je za skupnost, če ima tako tankočutno osebo! Kakor plaha srnica zazna približevanje nevarne zveri in se pravočasno umakne, tako čuječi ud skupnosti zazna bližajočo se ali pa že prisotno nevarnost. Dobro je, če prvaki skupnosti zaznajo komaj zaznaven nemir »stražarja«. Prej ali slej se bomo morali naučiti *poslušati*, kaj bi nam bližnji v veri rad povedal. Bog nam daj čuječih bratov in sester!

Roda me spominja na zgodbo o neki faranki. Njeno občestvo je sklenilo moliti za dež, kajti bila je suša. Babica je prišla na kraj srečanja z dežnikom v roki. »Kaj ti bo marela?« so jo spraševali. »I, zakaj ... saj bomo molili za dež, mar ne?« je odgovorila. Temu bi lahko rekli dejavna vera. Roda morda ni naključno slišala Petrovega trkanja. Morda je pričakovala, da jim bo Bog tako ali drugače vrnil Petra. Mogoče še tisto noč. •••

BLAGOR LAČNIM ...

Zgodba o petih hlebih in dveh ribah

V vseh evangelijih lahko beremo poročila o čudežnih pomnožitvah kruha, sicer v različnih kontekstih in z drobnimi kozmetičnimi različicami. Posebnost v tem pogledu predstavlja Janezovo poročilo, saj pravzaprav ne poroča o čudežu, temveč o znamenju, ki v prvi vrsti ne služi prikazu Božjih »mišic«, temveč kaže preko dogodka na Osebo. Če se tako osredotočimo na Janezovega »mulca« s hlebi in ribicami, ugotovimo, da pomnožitev kruha (6,1-15; Mt 14,13-21; Mr 6,30-44; Lk 9,10-17) v Janezovih očeh tako ni čudež, temveč znamenje. Razlika med enim in drugim se kaže v tem, da znamenje ne želi povzročiti zgolj čudenja, temveč odpreti prostor srečanja z Očetom. Z znamenji Janez izraža, da čudežni dogodek kaže predvsem onstran sebe, da je znamenje in simbol Božje resničnosti. Opisani dogodek tako po eni strani naglašja, da ne moremo ločevati človekove

duhovne razsežnosti od telesne; za njegove duhovne potrebe ne moremo poskrbeti, ne da bi se hkrati zavzeli tudi za njegove zemeljske, telesne potrebe. Toda dogodek kaže tudi »onkraj«, pomnožitev kruha po mnenju Benedikta XVI. simbolizira Božje učlovečenje. Bog je, kot je v puščavi narahnil Izraelce v Stari zavezi, ljudem poslal svojega sina kot »kruh večnega življenja«. Preobilje tega »kruha iz nebes« hudomušno oriše skeč v nadaljevanju. Toda ob tem nastopajoči, čeprav »siti kot kit, ki je požrl Jona«, lahko razumejo, da človek ne živi samo od kruha, ampak od (vsake) Besede, ki prihaja iz Božjih ust.

Osebe: **PETER, JANEZ, ANDREJ, MATEJ**

(JANEZ in ANDREJ pospravljata po požrtiji, PETER pa sedi v bližini.)

¹ Besedilo skeča je prevedel in uredil Gregor Čušin. Zbirko skečev z (izvirnim) naslovom *A Funny Thing Happened to Me on My Way Through the Bible* je napisala Martha Bolton. Skeč je umeščen v kontekst s kratkim biblično-zgodovinskim uvodom oz. pojasnilom, ki ga je napisal Samo Skralovnik.

PETER: Ooooo, še dihati ne morem več. Tale peti repete je bil napaka ... In to vse le zato, ker nam je mulec odstopil svojo šolsko malico!

ANDREJ: Čudež, bratec, saj ti pravim. Čudež!

JANEZ: Bi morda še kakšno ribico, Peter? Dovolj je še vsega.

PETER: Si zmešan?! Tako sem napokan, da se bom lahko kar odkotalil nazaj na ladjo. Ohhhh ... (Se drži za trebuh.)

ANDREJ: Nihče te ni silil, da poješ toliko.

PETER: Ne morem pomagati. Oči so bile lačne in mama naju je naučila, da na krožniku ne sme nič ostati!

JANEZ: Še zmeraj kar ne morem verjeti! Tisti fantek je prinesel pet hlebčkov in dve ribi in Jezus je s tem nahranil 5000 ljudi!

ANDREJ: Pojdi vprašat, če bi kdo še repete.

JANEZ: Kakšen repete?! Vsi so vzeli vsaj po trikrat!

PETER: Ne glej mene. Jaz sem sit kot kit, ki je požrl Jona!

JANEZ: To pa je bila pojedina, a, Peter?!

PETER: Kosilce in pol. Čudež!

ANDREJ: Veš kaj sem razmišljal? Da ni veliko takih otrok. Normalen mul'c bi se skril in malico pojedel sam.

PETER: Tudi normalen dedec bi tako naredil.

ANDREJ: Ker pa je bil ta deček pripravljen deliti tisto malo, kar je imel, z drugimi, je Jezus lahko to blagoslovil in namnožil, da so imeli vsi dovolj.

PETER: Več kot dovolj! Ohhhh. (Se drži za trebuh.)

MATEJ (se pridruži ostalim, s košaro rib v roki): Bi še kdo ribe? Kruh? Vsega je še zadosti.

PETER: Če pojem samo še grizljaj, me nobena ladja ne bo več nosila!

ANDREJ: Tudi jaz ne morem več!

JANEZ: Ne, hvala.

MATEJ: To pa je bilo nekaj, a, fantje?!

ANDREJ: Prav res, Matej, prav res.

PETER: Si je kdo zjutraj mislil, da bomo danes priča takšnemu čudežu?!

JANEZ: Jaz sem spoznal eno pomembno reč.

MATEJ: Ja?

JANEZ: Da moram zaupati Jezusu!

ANDREJ: Prav res, Janez, prav res.

JANEZ: Mislim ... če lahko nahrani 5000 mož z nekaj hlebci, potem lahko nedvomno poskrbi za naš vsakdanji kruh!

ANDREJ: In ne pozabi na ženske in otroke. Jezus je danes nahranil precej več kot 5000 ljudi!

MATEJ: Že samo Peter je pojedel za deset!

JANEZ: In kljub temu smo nabrali vsaj 12 košar ostankov. Kar se hrane tiče, smo dobri vsaj še za en teden. Jezusu se splača zaupati!

ANDREJ: Kot pravi psalmist: »Nisem videl, da bi bil pravični zapuščen in da bi bil njegov zarod prosil kruha.«

PETER: A ni Jezus rekel tudi, da »blagor lačnim in žejnim, kajti deželo bodo pojedli«?

VSI: Oh, Peter! •••

foto_arhiv župnije sv. Martin, Velenje

NEDELJA BOŽJE BESEDE 2022

Od branja do oznanjevanja, od bralca do pričevalca

Geslo nedelje Božje besede »Tudi ona dva sta pripovedovala, kaj se je zgodilo na poti in kako sta ga prepoznala po lomljenju kruha«, povzeto v sloganu *Od branja do oznanjevanja, od bralca do pričevalca*, je bilo že tretje leto zapored vzeto iz odlomka o emavških učencih (Lk 24,13-35) in predstavlja povabilo, da od poslušanja ali branja Božje besede stopimo na pot oznanjevanja. Samo Skralovnik, direktor Zavoda Biblično gibanje, osebno razume letošnje geslo kot vabilo verniku,

da postane »Božji prevodnik«: »Nedeljo Božje besede vidim kot vabilo, da posameznik spremeni svoje »stanje« iz *izolatorja*, ki pomeni individualno branje, študiranje, razmišljanje ... v *prevodnik*, ki pomeni, »prevajanje« Božje besede drugim ljudem, in sicer s konkretnimi besedami in dejanji v vsakdanjem življenju.« Povabilo k oznanjevanju pa je praktično osvetlil Jure Koželj, voditelj Bibličnega gibanja v Sloveniji: »Oznanjevanje pomeni, da Beseda dobi konkretno obličje v mojem življenju, ko pustim, da beseda oblikuje moje življenje in je moje življenje samo po sebi oznanjevanje

Celjski škof Maksimilijan Matjaž je na nedeljo Božje besede daroval sveto mašo pri sv. Martinu v Velenju.

te besede.« Pokazal pa je tudi na najlepši zgled oznanjevanja v Mariji, ki je s svojim »Zgodi se« v polnosti sprejela Besedo. »Pomembno je, da se večja ljubezen do Božje besede, da jo beremo, pre-mišljujemo in ji damo prostor, da nas oblikuje.« Zavod Biblično gibanje je pripravil knjižico za sedemdnevno duhovno pripravo na nedeljo Božje besede, združeno z molitvijo za edinost, ki nas je povezala in odpirala Božji besedi, organiziral pa tudi duhovne spodbude na srečanjih po škofijah. Tako sta ljubljanski nadškof Stanislav Zore in celjski škof Maksimilijan Matjaž spodbudila k branju in življenju iz Besede, akademik Jože Krašovec je osvetlil pomen trpljenja v Jobovi knjigi, s. Meta Potočnik pa je v Baragovem domu v Novem mestu v svojem predavanju predstavila program Zdravilna beseda – pot ozdravljenja s Svetim pismom. V prostorih univerzitetne župnije v Mariboru je bilo pričevanje in pogovor z zakoncema Kosi, s pripravniki na birmo pa so izpeljali svetopisemski maraton na daljavo preko Zooma. Tako v murskosoboški škofiji kot v drugih slovenskih župnijah so se zbirali ob slavu Božje besede in mini svetopisemskih maratonih, zaradi slabe epidemiološke slike v manjšem obsegu.

Ljubljanski nadškof Stanislav Zore je na nedeljo Božje besede daroval sveto mašo v ljubljanski stolnici.

Slavje
Božje
besede
na Žalah

foto: Tatjana Spilchal

Beseda je nagovarjala in se dotikala, nekatere med njimi pa tudi spodbudila k rednemu branju in premišljevanju.

Kot bi sedel nasproti mene ...

Kot neposredna priprava na praznovanje nedelje Božje besede je bilo na Žalah v Ljubljani slavje Božje besede. »V soboto pred nedeljo Božje besede smo v župniji Ljubljana Sveti Križ člani biblične skupine organizirali branje celotnega Lukovega evangelija,« je na kratko opisal dogodek Tine Kunaver. »Težka naloga v teh covidnih časih, ampak Gospod je poskrbel, da se je zbralo kar trinajst bralcev. Čeprav večina med nami prebira in premišljuje Božjo besedo vsak dan, je bila to posebna izkušnja – brati in poslušati evangelij v celoti. Božja beseda je živa, vsakega nagovori na poseben način in verjamem, da bo tudi v vsakem izmed nas rodila sadove, da bomo počasi lahko prešli od branja do pričevanja, od bralca do pričevalca.«

Barbara Nagode (študentka) je prišla poslušati branje Lukovega evangelija in je bila hvaležna, da smo k branju povabili tudi njo: »Zame je bila to izjemno lepa izkušnja tekočega branja Jezusovih besed, kot

bi sedel nasproti mene in mi pripovedoval svojo lastno zgodbo. Zanimivo mi je bilo to, ker človek ni imel manevrskega prostora, da bi se oklepal določene besede/stavka/dela poglavja, česar koli, kar se ga je dotaknilo, ker je beseda tekla naprej. In če si želel slišati vse, vsako podrobnost, je bilo treba teči vzporedno z evangelijem. Šele ko sem odhajala domov, so Jezusovi nauki hodili za menoj, njegova zgodba se je ponovno odvijala v moji duši in besede sem začela sprejemati kot celoto, kaj je bistveno za naše življenje in kako ljubiti bližnjega. Spoznala sem, da je mnogo stvari velikokrat poudarjenih in večkrat omenjenih prav zato, da bi ljudje razumeli njegov jezik ljubezni, ne lastnih sebičnih razlag njegovih nauk. Kakšno veliko mero potrpežljivosti ima naš Bog!«

Božjo govorico moramo poslušati kot občestvo

V sklopu programa srečanj po škofijah, ki ga je pripravil Zavod Biblično gibanje, je v Ljubljani daroval sveto mašo nadškof Stanislav Zore. »Cerkv v Sloveniji je to nedeljo obhajala že prej in je papeževo povabilo doživela kot potrditev svojega odnosa do Svetega pisma in prizadevanja,

da bi Sveto pismo ne bilo samo del bogoslužnega praznovanja Cerkve, ampak da bi postalo del kristjanovega življenja in življenja krščanskih družin,« je v pridigi osmisli pomen praznovanja nedelje Božje besede ljubljanski nadškof. »Papež Frančišek pravi, da je Sveto pismo »pogovor Boga z njegovim ljudstvom«. Pogovor pa pomeni poslušanje in odgovarjanje.« V nadaljevanju pa je izpostavil tudi pomen občestvenega branja: »Božjo govorico pa moramo poslušati tudi v skupnosti, kot občestvo, kot Cerkev. Po navdihu Svetega Duha se je v zadnjih desetletjih po naših župnijah oblikovalo veliko bibličnih skupin, ki se redno srečujejo, da skupaj berejo in poslušajo Božjo besedo v Svetem pismu in iščejo njeno sporočilo zanje in za krajevno občestvo Cerkve v našem času. Takšno redno branje in premišljevanje pomaga, da kot posamezniki in kot skupnost vedno globlje dojemamo pomen Božje besede in njeno sporočilo, ki nas nagovarja in usmerja v času, v katerega nas je postavila Božja previdnost.«

Ali kljub nevšečnostim zaupam v Boga?

Po maši je akademik Jože Krašovec v pogovoru osvetlil vprašanje trpljenja. »Bistvo krščanstva je v tem, da izpostavi, da je zemeljsko življenje z vsemi svojimi omejitvami veličastno zato, ker poteka pod obljubo večnega življenja.« Bog je človeka ustvaril kot duhovno bitje, z obljubo, da svojo dopolnitev najde šele v večnosti. Zakaj človek trpi, pa ostaja skrivnost, v kontekstu sporočila Svetega pisma vidimo, da ima globok smisel. Jobova zgodba je najbolj celostna predstava vprašanja trpljenja, ki nam jo je akademik Krašovec slikovito in jedrnato predstavil. Trije oz. štirje Jobovi prijatelji hočejo na racionalni ravni z racionalno razlago razrešiti vse probleme. V 38. poglavju se pojavi Bog, ki noče nič slišati o tem, kar so se oni pogovarjali, in dvigne nivo pogovora. »Ne gre torej za vprašanje, kaj smo si zaslužili in česa si nismo zaslužili, bolj zato, da si nismo zaslužili ničesar, da je vse, kar imamo, Božji dar. Bog je pravičen, ne v tem, da kaznuje človekove grehe, ampak v tem, da ga dviga iz njegove grešnosti.« Božja pravičnost pa v Pismu Rimljanom pomeni isto kakor Božja milost. Prisluhniti znamenitemu in vrhunskemu bibličistu akademiku Jožetu Krašovcu je bilo za Stašo Petrovič iz Ljubljane posebno doživetje: »Njegove razlage Božje besede so tako precizne in globinske,

da lahko človek samo strmi in se čudi. Na prvi pogled se zdi Božja beseda tako zahtevna in zapletena, po drugi pa tako izjemno življenjska in na trenutke celo preprosta. Med drugim smo se na podlagi Jobove knjige dotaknili vprašanja trpljenja. Profesor je razložil, da bistvo Jobove knjige ni v tem, da bi razumeli smisel trpljenja, temveč da spoznamo, ali imamo vero. Popolnoma nesmiselno se je spraševati »zakaj trpljenje«, saj je dejstvo trpljenja inkarnirano v naše bistvo. Trpljenje nikakor ni nesmiselno ali odveč. Jezus ni nikoli obljubljal nič trpljenja. Čeprav je bil sam Božji sin, je moral nečloveško trpeti. Vprašanje zakaj pa ostaja skrivnost. Edino pomembno vprašanje je: Ali kljub nevšečnostim zaupam v Boga?»

Kako vstopamo v skrivnost Božje besede?

»V Bogu namreč ni časa, ni preteklosti, ni prihodnosti, ampak je prav vse sveta sedanjost, veliki danes,« je poudaril Božjo navzočnost med nami celjski škof Maksimilijan Matjaž pri maši, ki jo je daroval v župniji sv. Martina v Velenju. »Tukaj med nami je on, z njim in o njem govorimo tudi danes, ko obhajamo nedeljo Božje besede, da bi ozavestili veliki dar, ki nam je dan.«

Srečanje dveh učencev z Jezusom na poti v Emavs je ključ, kako lahko spoznavamo in vstopamo v skrivnost Božje besede, kot je izpostavil celjski škof: »Na način, da tistega, ki nam govori, sprejmemo in povabimo v svoje srce, svoje domove, da ga povabimo in mu odpremo tisto, kar je najsvežje in najlepše, pa tudi to, kar nas bremeni in žalosti. Ljubezen je tisto, kar človeku odpira srce, in ko imamo odprto srce, takrat nam Gospod lahko spregovori.«

Božja beseda nam želi najprej razodeti, da smo ljubljani Božji otroci: »Smo tisti, ki nas je Bog izvolil, poklical in postavil, da na svetu pričamo zanj, živimo njegovo kraljestvo, njegovo Besedo, hkrati pa nam Božja beseda vedno znova razodeva, kdo Bog je. Je nekdo, ki vstopa v življenje vsakega izmed nas.«

Gospodov Duh je živ tudi danes, sredi med nami: »Tudi danes je tukaj tisti, ki daje tej besedi, ki smo jo slišali, moč, da se dotika naših src, da nas nagovarja tam, kjer smo šibki, da nas nagovarja tam, kjer ga potrebujemo. Gospodov Duh nas gradi v občestvo. Vsi skupaj tvorimo živo telo Jezusa Kristusa, ki danes živi med nami kot Cerkev.« •••

foto: Tatjana Spilchal

KO IŠČEMO, TUDI PRIČUJEMO

Akademik Jože Krašovec je v pogovoru v ljubljanski stolnici na nedeljo Božje besede osvetlil vprašanje trpljenja. Z njim se je pogovarjala Jana Podjavoršek.

Zakaj je bilo potrebno, da je Mesija, Božji Sin moral pretrpeti mučeniško smrt, da je prišel v Božjo slavo?

Učenca na poti v Emavs sta srečala nekoga, ki sta ga po lomljenju kruha prepoznala za Jezusa, ki je izrekel pomenljive besede: »O nespametna in počasna v srcu za verovanje vsega, kar so povedali preroki! Mar ni bilo potrebno, da je Mesija to pretrpel in šel v svojo slavo?« (Lk 24,25-26) Pomembno je, da smo pozorni na to, kar je poudarjeno. Srečamo se z največjo skrivnostjo v življenju, to je s skrivnostjo trpljenja. Ali ni tudi v človeškem življenju neizbežno, da moramo trpeti najrazličnejše oblike trpljenja, da pridemo v svojo slavo? Dejstvo je in proti dejstvu ni argumenta, da morajo vsa živa bitja tako ali drugače trpeti. Ko je Jezus

deloval med svojimi učenci, ni nikoli obljubljal, da bo iz sveta odstranil trpljenje, ga je pa osmisli in razložil: »Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umre« (Jn 12,24), ne more obroditi sadu. S tem odgovorom poudari, da je trpljenje resnično potrebno, da se poraja novo življenje. Bistvo krščanstva je torej v veri, da je zemeljsko življenje z vsemi svojimi omejitvami veličastno, ker poteka pod obljubo večnega življenja. Bog kot osebno bitje je tudi človeka ustvaril kot osebno in duhovno bitje z obljubo, da svojo dopolnitev najde šele v večnosti. V Svetem pismu ima trpljenje svoj globoki smisel.

Ali nam lahko na kratko orišete, kaj nam Job sporoča kot odgovor

Pogovor
z Jožetom
Krašovcem
v ljubljanski
stolnici

na vprašanje, kaj je trpljenje in v čem je smisel trpljenja danes?

Jobova zgodba je najbolj celostna predstava vprašanja trpljenja. Job velja za pravičnega človeka. Božji sinovi, ki se pojavijo pred Bogom, pa mu sugerirajo, da je Job preračunljivo pravičen. Če ga bodo zadele razne nadloge, se bo pokazalo, da dejansko ni pravičen. Zgodilo se je drugače. Ko Joba zadenejo najhujše nadloge, ni odpadel od Boga in ni rekel nič žalega proti Bogu. Preizkušnje je sprejel: »Nag sem prišel iz materinega telesa in nag se vrnem tja. Gospod je dal, Gospod je vzel, naj bo hvaljeno ime Gospodovo!« (Job 1,21) Njegova žena pa pravi: »Ali se boš še oklepal svoje popolnosti? Boga prekolni in umri.« On ji odgovori: »Tudi dobro smo prejeli od Boga, zakaj bi hudega ne sprejeli?« (Job 2,9-10) Na začetku 38. poglavja se zgodi presenečenje, ko Bog Jobu spregovori iz viharja: »Kdo je ta, ki zatemnjuje posvet z govori brez znanja?« (Job 38,2) Kritika je v tem, da Job govori brez znanja. Kaj pa če to pomeni podobno kot Jezusove besede tistim, ki so ga križali: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.« (Lk 23,34)

Problem govorov v glavnini knjige je v tem, da hočejo prijatelji na racionalni ravni z racionalno razlago razrešiti vse probleme. Job ustrezno šibkosti njihovih argumentov tudi sam daje dokaj šibke odgovore. Naj si še tako prizadeva, da dokaže svojo pravičnost, v resnici ni pravičen, ker hoče od Boga izsiliti bolj ugoden potek dogodkov kot nagrado za svojo pravičnost. Bog mu ne odgovarja na tej ravni. Ne gre torej za vprašanje, kaj smo si zaslužili in česa si nismo zaslužili. Gre bolj za to, da si nismo nič zaslužili in da je vse, kar imamo, Božji dar. Vprašanje vseh vprašanj je, ali bomo, kljub temu da nas zadenejo nevšečnosti, zaupali v Boga. Bog je pravičen v tem, da človeka dviga iz njegove grešnosti. Božja pravičnost, še zlasti po razlagi sv. Pavla v Pismu Rimljanom, pomeni isto kakor Božja milost. Bog opravičuje tistega, ki je grešno bitje ali ima obljubo večnega življenja. To je druga raven iskanja odgovorov na težka vprašanja trpljenja. To je sporočilo Božjih govorov na koncu Jobove knjige.

V končnem nastopu Bog pohvali Joba. Domnevamo, da je kljub iskanju potrditve svoje domnevne pravičnosti pohvaljen zato, ker je ves čas priznaval Božjo absolutnost in Božjo svetost, ko je govoril o svojih bolečinah in pričakovanjih, medtem ko so ga njegovi prijatelji žalili, poniževali in hoteli dokazati, da so boljši kakor on. V načelu t. i. intertekstualnosti razumemo bistvo Jobove zgodbe: Vedno moramo imeti pred očmi, da je Bog en, absoluten, svet in večni. Pot do večne domovine pa dobi čisto drugačno vsebino, če v to večnost verujemo in skladno s to vero tudi živimo. Bog je svet, dobrotljiv, najvišji besedi zanj sta milost in ljubezen. Za človeka imajo zapovedi svojo vrednost, ko jih izpolnjuje iz srca.

Na kakšne težave pa lahko naletimo, ko iščemo smisel življenja?

Kot vidim v najrazličnejših pogovorih, so zlasti intelektualci preveč enostransko kozmično usmerjeni. Temeljne odgovore na konkretna življenjska vprašanja presoja v okviru kozmičnega reda. Primarna dimenzija odnosov v Svetem pismu pa je osebna. Bog je osebno bitje in je človeka ustvaril kot osebno bitje. Tu se začne stalni apel prerokov in končno Jezusa, da ne smemo svoje religije živeti prvenstveno iz nekih spoznanj o kozmičnih zakonih. Pa tudi ne iz avtoritete aplikativnih zakonov, ki jih nalagata država ali Cerkev. Odločilen

je osebni, duhovni odnos do Boga in človeka. Duhovni odnos pa daleč presega odločbe pravnikov, filozofov, sociologov in avtoritarnih teologov. Svet biva zato, ker je delo Božje previdnosti. Zakoni so inkarnirani v našo naravo, zato ker izhajajo od Boga, ki je absolutni zakonodajalec. Bog se razodeva kot osebno bitje v osebnih srečanjih in pričakuje, da človek vzpostavi z Bogom osebni odnos. Ne gre predvsem za to, da reflektira o nekih resnicah, ampak da živi iz duhovne empatije, ki nastaja v živem odnosu med Bogom in ljudmi ter med ljudmi. Od te resničnosti nikoli ne moremo uiti, tako tudi ne moremo uiti iz situacij trpljenja.

Ko beremo odlomke v Svetem pismu, ki se dotikajo bistva našega življenja, nikoli ne pridemo do konca. In ko jih beremo dan, mesec ali leta pozneje, jih doživljamo enako ali podobno, ker sporočilo izhaja iz Boga, ki je zvest samemu sebi in svetu in se razodeva kot osebno bitje. Na osebni ravni je večnost absolutna, odrešujoča in tu so neizčrpani izvori vsega, kar doživljamo.

Bog se razodeva kot osebno bitje in pričakuje, da se človek tudi odziva na osebni način. Kriza se začne, ko človeka bremeni krivda, dvom o Božjem odpuščanju in posledično zapiranje samega sebe. Problem trpljenja postane nerešljiv, ko se trpeča oseba zagleda v lastni popek, lastno trpljenje, ne more vzpostaviti osebnega odnosa z Gospodom in ljudmi in ni sposobna sočutja do drugih, ki trpijo enako ali še bolj.

Nam lahko s pomočjo Svetega pisma osvetlite vprašanje kazni in krivde, ki je stalno navzoče in spremlja človeka?

Najboljše, da ostanemo pri Jobu, ker najdemo tu najglobljo osnovo za iskanje odgovora na to vprašanje. Job po mnenju svojih prijateljev ni pravičen, njegove nesreče torej ni mogoče razložiti drugače kot kazni za njegovo krivdo. Ko se Bog razodene v viharju na začetku 38. poglavja, mu predloži ogledalo celotnega stvarstva. Vpogled v celoto naj bi mu pomagal doumeti, da je Božje delo v celoti popolno, da ima v tej popolnosti tudi trpljenje svoj pomen, zato Božja milost in usmiljenje neskončno presegata merila človeške pravičnosti.

Dva Božja govora na koncu Jobove knjige sta sestavljena v obliki vprašanj, ali Job lahko ustrezno dojame veličino stvarstva, da bi lahko odgovoril na vprašanje, zakaj mora trpeti. Veliki

filozof Ludwig Wittgenstein je med drugim izjavil: »Samo dejstvo, da svet obstaja, je čudež.« V zadnjih poglavjih Bog svet dejansko predstavi kot čudež. Božja smer iskanja na vprašanje trpljenja mu pomaga, da ne poskuša več iskati odgovorov na ravni racionalnosti, ampak se zazre v Božjo veličino, ki se dobrotno razodeva človekovi majhnosti. Job končno uvidi, da nič na tem svetu ni nesmiselno. Kot bi mu hotel reči: Tvoje iskanje odgovora na vprašanje trpljenja je smiselno šele, ko priznaš svojo majhnost in verjameš, da se trpljenje sklada s celoto vesoljstva, ki jo ljudje poznamo le površinsko. Celotno stvarstvo je smiselno in čudovito, zato ni razloga, da ne bi verjeli, da ima tudi trpljenje svoj smisel. In v tem smislu lahko potem razumemo Jobov odgovor: »Glej, premajhen sem. Kaj naj ti odgovorim? Svojo roko si polagam na usta.« (Job 40,4) Vsi razlagalci, ki poglobljeno razlagajo Jobovo knjigo, sklenejo, da smisel Jobove knjige ni v tem, da bi doumeli razloge za trpljenje, ampak gre za vprašanje vere, ki je najbolj na preizkušnji, ko nas zadenejo nesreče in razne vrste trpljenja.

Trpljenje, ki po navadi pride nepričakovano, je težko sprejeti. Je pa veliko lažje, če ga osmislimo, kajne?

Vse v naravnem teku vesoljstva je usklajeno, zato ni logično domnevati, da trpljenje ni usklajeno s celoto stvarstva. V čudežu sveta vse kliče po »upanju proti upanju«. Problem trpljenja zato rodovitno rešujemo le po tem načelu. To načelo izpostavi apostol Pavel v Pismu Rimljanom, ko govori o Božji pravičnosti, ki ni v tem, da kaznuje ali sploh odgovarja na t. i. človeško pravičnost. Upanje je nad možnostjo ali mejami človeške pravičnosti in v vsakem primeru rešuje človeka kot grešnika, brezbožnega. Krščanstvo, ki izhaja iz Nove zaveze, je višje kakor judovstvo, ki vztraja pri Stari zavezi, ker sporočilo, da ima trpljenje neki smisel, bolj izpostavi kakor Stara zaveza, najpomembnejše pa je, da Bog sam pošlje svojega Sina, da s trpljenjem na križu pride do svoje slave, kot je razlagal učencema na poti v Emavs.

Trpljenje, ki ga doživljamo, je vedno težko sprejeti, a ga lahko sprejemamo in prenašamo skupaj s trpečim Kristusom in vsemi verujočimi. V ospredje prihaja lik Abrahama: »Veroval je Gospodu in ta mu je to štel v pravičnost.« (1 Mz 15,6) Abraham je šel skozi težko preizkušnjo, a je ostal Bogu zvest v zaupanju.

Razmere, v katerih smo se znašli, so klic vsakemu, da prečistimo svojo vero in na osebni odnos Boga do nas odgovorimo osebno. Kako bi to lahko uresničili v praksi?

To je skrivnost skrivnosti. Večkrat slišimo, da je vera milost. Gledano iz najgloblje, večne perspektive je to res. Vera je bistveni del našega bivanja. Ne moremo bivati brez občutka hrepenenja in upanja. Ko se znajdemo v hudih mejnih situacijah, ko smo na robu smrti ali ko nekdo trpi leta in leta, se lahko zgodi, da se mu notranji čut, da obstaja Bog, ki je usmiljen, in da obstaja večno življenje, skrha. Posebno dragoceni so ljudje, ki tudi v najhujšem trpljenju ohranijo vero. Ti primeri najbolj učinkovito odtehtajo tiste, ki že v majhnih težavah pravijo, da so zaradi težav izgubili vero.

Kako bi lahko sodili, zakaj nekateri čudežno ohranijo vero v najhujših situacijah? In kako se lahko soočamo z dejstvom, da nekateri živijo lahkomišelnost, predrzno, krvoločno do te mere, da celo uživajo, ko mučijo druge? Drugo nasprotje se kaže med tistimi, ki poznajo le razmerje med krivdo in kaznijo, in med tistimi, ki onkraj dobrega in hudega vidijo na delu Božjo milost, ki je osnovno vodilo tudi za naše medsebojne odnose. Najpomembnejša resnica Svetega pisma je, da je Bog v prvi vrsti usmiljen. Ko mu sledimo v tej veličastni lastnosti, se najbolj jasno pokaže, da smo poklicani za nekaj več – za večno življenje. Osnovna razlika med ljudmi se kaže v kakovosti in intenzivnosti vere, ki je v nasprotju z determinističnimi teorijami in ideologijami moderne dobe. Zato imamo v Svetem pismu tudi poročilo o vesoljni sodbi, ko bo sodnik postavil pravične na eno stran, krivične pa na drugo. Krivični so deležni sodbe tako, da gredo v peklenški ogenj. Svet, ki ga je Bog ustvaril, je smiseln in ni determiniran po meri ozkih človeških razgledov. Bog s svojo osebno previdnostjo je tako zelo v središču vsega, da je Dante Alighieri v svoji Božanski komediji lahko izjavil, da je tudi pekel simbol Božje milosti, kajti pogubljeni niso izničeni, ampak trpijo zaradi nedosegljivega dostopa do Boga. Bivanje v peklu je torej še vedno več kakor izničenje. Naloga pogubljenih je enaka nalogi odrešenih, razlika pa je v tem, da eni slavijo Boga v svoji odtujenosti, drugi v mističnem združenju z Bogom. Na ta način pogubljeni med drugim spoznavajo, kaj vse so zgrešili v svojem življenju.

Zadnja resnica razodetja v Svetem pismu je spoznanje o Bogu, ki vse stvari ureja prav. To je temeljni pomen besede pravičnost. V odrešenjski zgodovini Bog vse vodi k večnosti, človeku pa pusti svobodo, da se končno odloči za obliko večnosti, ki jo človeku namenja Bog, ali za tisto, ki jo sam hoče. Predrznemu človeku pa ni dana možnost, da bi izničil podobo, ki jo je s stvarjenjem dobil od Boga. Nihče, ki se izneveri Bogu ali samemu sebi, ne more izničiti nobene resnice, tudi resnice o sebi ne. Dante je dobro dojel osnovno sporočilo Svetega pisma, da usodo človeka določata vera ali nevera z ustreznimi posledicami za celoto življenja od rojstva do končne sodbe pred Bogom.

Slogan današnje nedelje nas spodbuja k oznanjevanju in pričevanju. Kako danes biti pričevalec?

Jezus je učence opolnomočil z nalogo, da pričujejo za njegov življenjski zgled in nauk. Ta naloga je temeljna, ker izhaja iz samega bivanja Boga in nas. Pričujemo o tem, da je Bog ustvaril svet in v njem nas, da obstaja dialog med Bogom in človekom, da celotna zgodovina človeštva kaže naravnost na dopolnitev na koncu časov, da človek nagonsko išče Boga. Človek vere v vsaki situaciji, ko doživi notranje srečanje z Bogom, postane pričevalec. Iz tega sledi, da je Cerkev občestvo svetnikov, ki so z vero, številni pa tudi z darovanjem svojega življenja pričevali za resnico o Bogu, ki se razodeva človeku.

Pričevanje je logično znamenje človekove osebne vere. Pričevalci vere so najprej starši otrokom. Lahko smo srečni, ko vidimo družine, kako pričujejo svojo vero na tako preprost način, da otroci že iz ljubezni svojih staršev sklepajo, kako doberotljiv je Bog, in na ta način vzpostavljajo pravo harmonijo med Bogom in človekom. Razni učitelji pričujejo za resnico, ko se postavijo v službo svojim učencem v pričevanju za resnico. Upravičeno torej pričakujemo, da je vrhovni pastir v vlogi papeža *servus servorum*. Le tako lahko pričuje, da ga je poslal Oče z nalogo, da pričuje za resnico. Ko iščemo Boga, tudi pričujemo za celoto njegove resnice. Ko pričujemo, lahko verjamemo, da smo ga že našli. Pascal je med drugim izjavil: »Dejstvo, da iščemo Boga, pomeni, da smo ga že našli.« Ta izjava nakazuje, da je Bog že od spočetja v nas, oklenemo pa se ga bolj ali manj zavestno in trdno. •••

NOVA ZAVEZA S PROSTOROM (SSP), IZDAJA ZA DUHOVNO RAST

Društvo Svetopisemska družba Slovenije (2022)

Mnogo kristjanov je izrazilo željo po Svetem pismu s pripomočki za lažje in bolj osebno branje. Po poslušanju tega, kar »govori Duh Cerkvam«, smo se v Svetopisemski družbi lansko pomlad odločili oblikovati *Novo zavezo s prostorom* – izdajo za duhovno rast.

Kaj je tako posebnega pri tej Novi zavezi? Predsednik Svetopisemske družbe župnik Janez Jeromen in s. Metka Kos FMM, ustvarjalca njenih barvnih prilog, povesta takole:

Janez: »Kaj neki? Prostor, ne! Po navadi Sveto pismo skoraj nima prostora, izkoriščeno je do zadnjega koticčka lista. Ta prostor pa je omogočil še kar nekaj idej. Na podlagi vsebin za pripravo odraslih na krst sva se s s. Metko zapodila v oblikovanje seznama odlomkov po osemnajstih krščanskih témah (kot so molitev, vera, Sveti Duh in birma, greh, odpuščanje, evharistija ...). Ob novozaveznem besedilu so odlomki iz teh tém označeni z različnimi ikonami.

Potem so tu še preprosti uvodi v vsako novozavezno knjigo. Zraven pa tudi povezava na kratek video.«

S. Metka dodaja: »Pripravili smo tudi seznime odlomkov za otroke po posameznih razredih. Bolj ko se je delo bližalo koncu, bolj sem bila navdušena nad tem, kar je nastalo. Vsi potrebujemo spodbude, da bi vsak dan jemali Božjo besedo v roke in jo prebirali skupaj z brati in sestrami. In to je glavni cilj te izdaje. Mislim, da v slovenski prostor prinaša novo svežino.«

Ta Nova zaveza je primerna za vse tiste, ki:

- želijo spoznati temelje naše vere ali bi se radi vanje poglobili (zato tematske poti),
- bi si radi pisali v Sveto pismo (zato prazen prostor ob besedilu),
- vodijo skupino otrok, mladih ali odraslih k Jezusu ali pa bi s tem radi začeli,
- bi brali Novo zavezo po sklopih tem: sami, v skupini, znotraj družine,
- bi radi bolje razumeli kontekst nastanka posameznih novozaveznih knjig (zato uvodi) in lažje našli sorodna mesta v Stari in Novi zavezi (zato nove reference),
- si pri razumevanju Svetega pisma radi pomagajo z digitalnimi orodji,
- iščejo nov, bolj osebni način branja Svetega pisma (zato metoda poglobljanja).

Vsebina te izdaje za duhovno rast je v skladu s *Slovenskim katehetskim načrtom* (2018). Vsebuje

prevod SSP, ki je najbolj razširjen prevod Svetega pisma v Sloveniji.

Več o tej posebni Novi zavezi si lahko ogledate na www.svds.si/nzp ali na YouTubovem kanalu Svetopisemske družbe pod geslom letošnjega Svetopisemskega maratona, ki lepo povzame njeno poslanstvo: »Glej, vse delam novo – z Besedo.«

Naj nas Božja beseda še naprej oblikuje – vsakega posameznika in celotno občestvo. ...

STARI IZRAEL, ŽIVLJENJE IN DRUŽBENA UREDITEV

Roland de Vaux
Družina (2022)

Med slovenske bralce prihaja prevod dela Rolanda de Vauxa z naslovom *Stari Izrael, Življenje in družbena ureditev* (z izvirnim naslovom *Les Institutions de l'Ancien Testament*, 1958 in 1960). To pomembno referenčno in monumentalno delo bralcu prinaša celovito rekonstrukcijo družbenega in verskega življenja Izraela v Stari zavezi. Delo, ki temelji na besedilih Stare zaveze in arheoloških dokazih, najprej ponuja obširen uvod v nomadsko naravo življenja v starodavnem Izraelu in nato podrobno predstavi razvoj najpomembnejših izraelskih ureditev – družinske, civilne, vojaške in verske – ter njihov vpliv na življenje in zgodovino naroda. »Klasika«, kot delo mnogi razumejo, prihaja med Slovence zaradi različnih razlogov s časovnim zamikom. Iz francoščine jo je prevedel Stane Okorn, strokovno pregledal in uredil pa dr. Samo Skralovnik.

»Čeprav vsi sklepi de Vauxa ne bodo prestali »preizkusa časa« – biblična znanost je v zadnje pol stoletja naredila velik razvoj – njegove natančne analize osnovnih problemov veljajo za neprecenljiv in brezčasen prispevek k razumevanju starega Izraela,« zapiše dr. Samo Skralovnik, urednik. V recenziji dr. Večko doda: »V času pospešenega razvoja bibličnih znanosti pa dejstvo, da ga izdajamo kljub takšnemu časovnemu zamiku, samo govori za njegovo trajno vrednost. Njegove trditve namreč v največji meri ohranjajo veljavo ob vseh novih dognanjih, zlasti s področja arheologije in zgodovinske kritike. Vsekakor *Stari Izrael. Življenje in družbena ureditev* velja za temeljno

referenčno delo, h kateremu se bo lahko napotil vsakdo, ki bo iskal relevantne podatke o življenju starega Izraela. Tako strokovnjak kot tisti, ki se iz osebnega zanimanja želi seznaniti z ljudstvom, ki je dalo človeštvu Sveto pismo.«

Roland de Vaux (1903–1971), francoski dominikanski duhovnik, je bil eden najvidnejših in najvplivnejših arheologov, biblicistov in svetopisemskih zgodovinarjev prejšnjega stoletja. Vodil je mednarodno skupino znanstvenikov, ki je izkopavala, urejala in preučevala kumranske oz. mrtvomorske rokopise. Od leta 1945 do 1965 je kot direktor vodil znamenito Francosko biblično in arheološko šolo v Jeruzalemu (*Ecole Biblique et Archéologique Française*). Delo je sad avtorjevega večdesetletnega študija in arheoloških izkopavanj v Izraelu, toda pričujoča knjiga podaja samo zaključke vseh teh raziskav. »To delo v prvi vrsti ni namenjeno strokovnjakom s področja bibličnih ved. Hoče le prispevati k razumljivemu branju Stare zaveze. Zato smo navedli veliko referenc k bibličnim besedilom, namerno pa smo se izogibali preveč tehničnim razpravam in se odrekli učenim pripombam, ki bi zatrpale konce strani,« pojasni avtor v uvodu.

Na koncu knjige je predstavljena Biblična arheološka zbirka predmetov iz Svete dežele (z območij današnjega Izraela, Palestine in Egipta), ki jo hrani Teološka knjižnica v Mariboru. Predmete je zbral akad. dr. Jože Krašovec, popis in osnovni katalog zbirke pa je v Jeruzalemu pripravil arheolog Jean-Baptiste Humbert, učenec Rolanda de Vauxa. • • •

Meditacija in molitev ob odlomku Božje besede: »Če ima kdo ušesa za poslušanje, naj posluša!« (Mr 4,23)

Moj Gospod in moj Bog. Ob rojstvu si mi podaril ušesa za poslušanje. Hvala ti. Ob sv. krstu pa si mi naklonil Božjo spodbudo k odprtosti za pozorno poslušanje. Vendar moram biti odprta in pripravljena poslušati, kaj mi želiš povedati. Postati moram zaupljiva in ponižna, kajti nikoli ne vem, kdaj in kje me boš nagovoril. Toda to se mi zdi tako zelo težko.

Nebeška mati Marija me s svojimi dejanji uči poslušati, uresničevati Božjo besedo in mi kaže, kako naj to delam ponižno in predano. Pozorno in pobožno moram poslušati tudi Jezusove besede, da mi bodo spremenile misli in srce. Zaupati mu moram, ga bolje spoznati in čutiti, ker vem, da me ljubi in je vedno z menoj.

Prosim Svetega Duha, naj bo z mano in mi pomaga prisluhniti, kar mi govori Bog. Naj v mojem življenju Njegova beseda obrodi obilo sadov. Amen.

DAVORINA ŠULIGOJ PRINČIČ

Moj Bog, v današnji jutranji molitvi (svete pol ure) sem prebirala Tvojo besedo, a je nisem slišala. Moj razum in pozornost sta bila polna načrtov, podob, slutenj in skrbi. Nisem bila s teboj, Gospod. Usta so izgovarjala besede psalmov, a moje misli so bile kot nemirni metulj, ki leta s cveta na cvet. Nisem te slišala in nisem odprla vrat svoje notranje samote, da bi Ti, moj Gospod, lahko vstopil in večerjal z menoj.

Sedaj pa sem med hojo v tvoji čudoviti naravi zaslišala: »Moje misli niso tvoje misli. Bistvo je vedno zadaj, nevidno. Dogodke vidiš, resničnosti pa ne. Dogodki izginejo, resničnost ostane!«

Moj Oče, ti si edina in temeljna resničnost, ki vse vodiš s svojo močno in ljubečo roko.

Sklonim glavo v Tvoje naročje. Amen.

MAGDA SEVER

Dobri Gospod, prihajam predte, ker bi te rad slišal. Slišal bi te rad v svojem srcu in v svojem bratu. Tvoja beseda me vedno opogumlja, pomirja in mi daje moč.

A jaz te le malokrat slišim, zato te prosim, odpri mi ušesa, saj veš, kako zelo jo potrebujem. Amen.

STANE KOBAL

Poslušati je seveda predpogoj, da slišim. Je pa res, da dolgo nisem znal poslušati tako, da sem resnično kaj slišal. Mnogo rajši sem govoril.

Če sem govoril, sem bil pomemben. Zato sem veliko govoril in vedno bolj na glas, da bom poslušan. Nekateri so me poslušali. Pa niso imeli česa slišati. Zato me niso več poslušali.

Prišli so časi, ko sem se naučil poslušati. Zakaj? Ker sem ugotovil, da imam manj težav, če poslušam, kar mi povejo.

Ja, večkrat še imam težave, če premalo poslušam ženo, otroke, prijatelje, sodelavce. Ampak včasih ne morem poslušati. Želim, da bi se slišal jaz, ne drugi! Za poslušanje moram vedno potlačiti svoj jaz. Poslušati in slišati! Kako je to dobro! Neverjetno, včasih mi je potem celo dano razumeti. Ampak na žalost le včasih. Bog mi pomagaj! Iz 300 let stare pridige Janeza Svetokriškega, našega brata kapucina iz Vipavskega Križa: »Taku se godi tem mladim, kadar nečejo svoje starše ubogati, inu njihov lepi nauk poslušati.

Je rejs, pole se grimajo in jim je žou, a je že prepozno, ker že mački u usta pridejo.«

Več poslušanja nam želim vsem.

LJUBO ŽGAVEC

Gospod, ušesa si mi ustvaril, da bi poslušala tvojo besedo in jo sprejela v srce. Prav tam bo postala živa in rodovitna zame, da bi lahko stopila v skrivnost Tebe, ki me nenehno ljubiš – kljub moji revščini; ki me vedno opogumljaš pred ovirami in strahovi; ki ti ni vseeno, kako bom uporabila svojo svobodno voljo. Tvoja beseda me hrani, daje mi moč za premagovanje preizkušenj, odpira mi oči, da vidim bližnjega v stiski, odpira mi dlan, mehča trdo srce. Moja ušesa zaznajo tudi veliko lažnivega, izkrivljenega iz vsakdanjega sveta. Prosim te, naj ta popačenost ne zaseda prostora v mojem srcu. Amen.

MARIJA PELJHAN

KO SREDI PREPIRA UGOTOVIŠ,
DA SE MOTIŠ:

V svojem duhu sem
bil globoko pretresen
in videnja moje glave
so me zmedla.
(Dan 7,15)

SLOVENSKI SKAKALCI IN
SKAKALKE:

Narod, ki leti
kakor orel.
(5 Mz 28,49)

KO GOOGLAŠ SIMPTOME:

Doletela te bo
smrt.
(Ezk 28,8)

JAZ: *POVEM ŠALO*

Ni bilo ne glasu
ne odgovora.
(1 Kr 18,29)

STAREJŠE GENERACIJE O MLADINI:

"Ni že čas, da bi
zidali hiše?"
(Ezk 11,3)

NOKIA TELEFONI:

Ob tla nas
mečejo, pa
nismo uničeni.
(2 Kor 4,9)

ZAVOD BIBLIČNO GIBANJE

BIBLIČNA ŠOLA
Evangelii gaudium

Tema novega ciklusa biblične šole
je razlaga Prve Mojzesove knjige.

Predavanj se lahko udeležite v
cerkvi sv. Janeza Krstnika v Preski
ali pa v spletno predavalnico
vstopite preko Zoom povezave.

*Preostali srečanji biblične šole
(od 17.00 do 18.30):*

- 25. maja 2022 in
- 22. junija 2022.

Pretekla srečanja si lahko
ogledate na spletni strani
biblicnogibanje.si ali na
YouTubeu.

Predavatelja in predavateljica

Več informacij in prijave
biblicnogibanje.si • info@biblicnogibanje.si